

Vladyka Juraj svätí v Čiernej Hore diakona



Vladyka Juraj na Petropavlovskom cirkevno-národnom stretnutí v Cetinje (Čierna Hora)



Odkaz
sv. Cyrila
a Metoda

Mesačník Pravoslávnej cirkvi
na Slovensku



Заповіт
св. Кирила
і Мефодія

Roč. LXIV/2018 ISSN 0139-9012

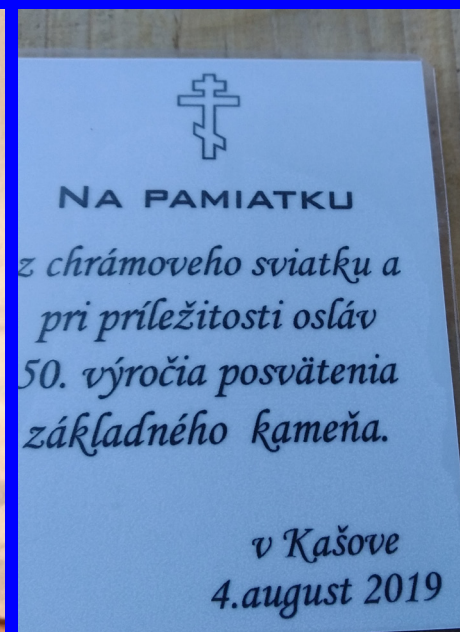
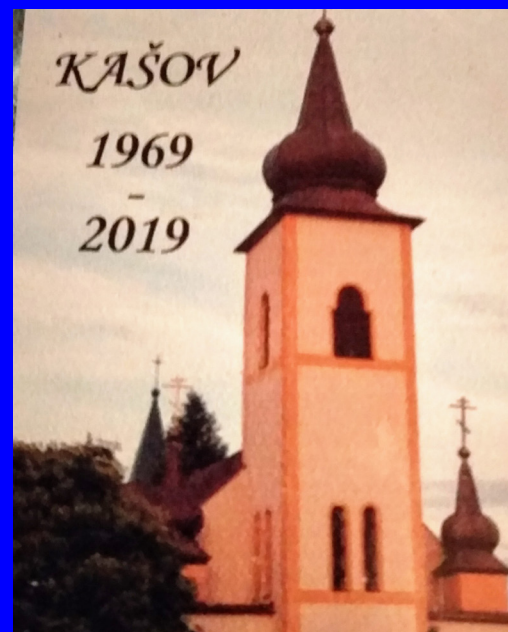
08/2019



Chrámový sviatok v Driečnej



Oslavy 50. výročia posvätenia základného kameňa v Kašove



Preobraženije Hospodinovo



Preobraženije Hospodinovo

- ikona z monastiera sv. Dionýsia (Sv. Hora Athos)

Drahí bratia, milé sestry!

V týchto dňoch sme slávili jeden z Hospodských sviatkov: Preobraženie Hospodinovo. Všetkým sú nám isto známe skutočnosti z Písma, ako a kde sa to stalo. Ako hovorí sv. Gregor Palama, „Boh sa zjavuje na hore: Na jednej strane zostupuje zo svojich výšin a na druhej nás vyzdvihuje z hlbín ponížení, takže Neobsiahnuteľný je skutočne obsiahnutý v smrtelnej podstate. A takýto jav je, samozrejme, oveľa vyšší ako myseľ, ktorú presahuje, pretože vzniká pôsobením moci Božského

Ducha“¹ Ale nie o tom je tento článok. Otázka znie, prečo? Prečo sa vlastne Iisus Christos premenil na hore Tábor pred svojimi učeníkmi? Bolo to vari z nejakých pohnútok alebo aby ukázal učeníkom, že On je Ten pravý Boh? Nie, drahí moji. Celým našim životom nás sprevádza jedna vec. A tou je neustála zmena. To je tá skutočnosť, ktorá posúva človeka. Či už dopredu, alebo dozadu, závisí od činov, ktoré robí človek v súlade so svojou slobodnou vôľou. Iisus Christos nám pri svojom preobrazení ukazuje Božstvo (premenu z človeka na Boha). Svedčia o tom práve tí traja apoštoli. Budem ďalej citovať sv. Palamu: „Keď sa Iisus Christos preobrazil na hore, neprijal nič nové a ani sa u neho nič nezmenilo k novému, čo by predtým nemal, ale ukázal svojim učeníkom iba to, čo už mal. Otvoril im tak oči a učinil ich zo slepcov vidiacimi.“² Pri vtelení sa Boha do podoby človeka (narodení Iisusa Christa) to bolo v tichu za noci v jaskyni. Iisus Christos pri preobrazení na hore Tábor nám ukazuje, že sa nesmieme báť premeny k lepšiemu. Ba že je aj vhodné smerovať svoj život v súlade so svojou slobodnou vôľou tak, aby sme išli po správnej ceste, ktorú nám náš Pán

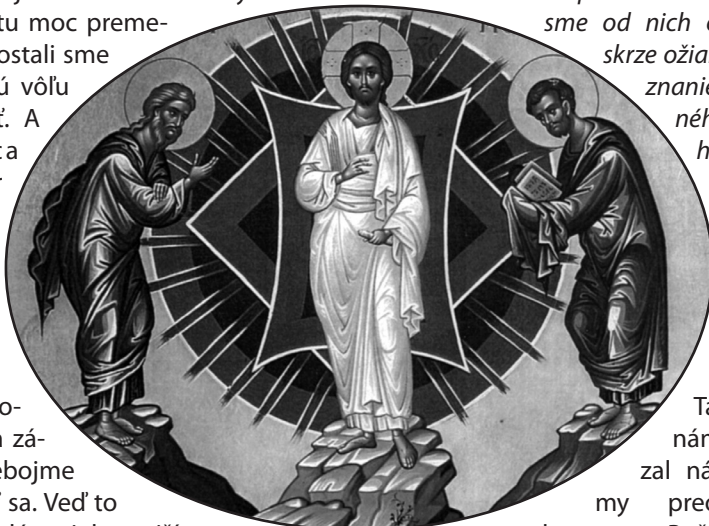
¹<http://afonit.info/biblioteka/afonskie-nastavleniya/preobrazhenie-gospodne-10-izrechenij-svt-grigoriya-palamy>

²Ibidem

Превѣразила єси на горѣ хрѣте бже, показавый ѡчєнкѡмъ твоимъ
слѣдъ твоєй, ꙗкоже можѣхъ: да возйдехъ ѡ намъ грѣшнымъ свѣтъъ
твоєй прїснобѣщный, мѣтвами бѣи, свѣтодѣвче слава твоѣ.

Isus Christos vydľáždil a ukázal. Ukazuje nám svoje Božstvo, ale zároveň nám ukazuje aj Boha v nás. Každý z nás má tu moc premeniť sa. Dostali sme slobodnú vôľu to urobiť. A dokonca aj smer n á m b o l ukázaný. Len ísť tou cestou.

Čo povedať na záver? Nebojme sa meniť sa. Veď to činíme celý svoj doterajší život. Učili sme sa rozprávať, chodiť, modliť sa a aj chodiť do chrámu. Je načase, aby tieto „talenty“, ktoré nám boli dané, sme rozmnožovali. „Preto očistíme svoje duchovné oči od pozemských myšlienok a chráňme sa pred pominuteľ-



nými a prechodnými slasťami a krásami, ktoré zatemňujú odev duše a vrhajú nás do temného pekelného ohňa. Nech sme od nich oslobodení skrze ožiarenie a poznanie nehmotného a večného Svetla, n á š h o Spasiteľa, ktorý sa preobrazil na hore Tábor“.³

Tak ako nám to ukázal náš Pán, sa my preobrazujeme denne na Boží obraz a podobu svojimi skutkami. Vydávajme okolo seba plody lásky a kresťanského pravého života. Nech nám sú svedkami všetci okolo nás. Amiň.

Jerej Dušan Skonc

³ Ibidem.

Ak si z niečoho smutný, to znamená, že si sa úplne neodovzdal do Božej vôle, aj keď to tak navonok vyzerá. Kto žije podľa Božej vôle, ten sa o nič nestará, ak mu niečo treba, on seba aj to, čo potrebuje odovzdá Bohu a ak sa stane, že nedostane, čo žiadal, zostáva spokojný, akoby to dostal.

Starec Tadej
@duhovne pouke

Uspenije Presvätej Bohorodičky

Posledným Bohorodičným sviatkom cirkevného roka je sviatok Uspenija Presvätej Bohorodičky. V Pravoslávnej cirkvi patrí Presvätej Bohorodičke veľká úcta. Môžeme to počuť v mnohých duchovných piesňach, modlitbách a liturgických textoch a nielen to, v Cirkvi máme nespočetné množstvo ikon Presvätej Bohorodičky. Vo väčšine pravoslávnych chrámov sa nachádza nástenná ikona Uspenija na západnej stene chrámu, nad dverami, takže ju môžeme vidieť, keď z chrámu vychádzame. Nie je tam náhodou. Ikonografia sviatku Uspenija Presvätej Bohorodičky sa v plnosti zakladá na svätej Tradícii. Na ikone sú podchytené dva významy sviatku: zavŕšenie pozemského života Bohorodičky – usnutie a pochovanie, a jej väčšie preslávenie – vzkriesenie a nanebovstúpenie aj s jej prečistým telom. No lôžku leží prečisté telo Bohorodičky po odlúčení jej duše. Vôkol stoja všetci apoštoli, okrem ap. Tomáša, ktorí vnuknutím Svätého Ducha prišli v tie dni do Jeruzalema. Keď apoštol Tomáš prišiel do Jeruzalema, Bohorodička už bola tri dni v hrobe v Getsemanskej záhrade. Chcel ešte raz uvidieť Matku svojho Učiteľa a tak odkryli jej hrob. No jej sväté telo tam už nebolo. Ikonopisci napísali ako dvanásteho apoštola svätého Pavla. Svätý apoštol Peter vzdáva česť jej telu kadidlom. Nad telom Bohorodičky sa nachádza Christos – Spasiteľ, ktorý vo svojich rukách drží Máriinu dušu v podobe zavitého dieťaťa, čo označuje počiatok jej nového života na nebesiach. Christa v nebeskej sláve obklopujú anjeli. Isus Christos sa javí akoby centrom tejto ikony, hoci ide o usnutie Božej Matky. Podobne je to aj na ikone Roždestva Isusa Christa, kde centrom ikony je Bohorodička. Nie je to náhoda ani chyba. Cez



Ikona Uspenija Presvätej Bohorodičky (mon. Stavronikita, Svätá Hora Athos)

Къ рѣчѣѣ дѣтво сохранила єси, во оуспѣніи міра не вѣстѣла єси
ѣще, престѣлала єси къ животѣ, мати єдинъ животѣ: ѿ мѣтвѣми
твоими нѣбавлѣши ѿ смѣрти дѣшѣи нѣша.

Bohorodičku Boží Syn prijal ľudské telo a prišiel na svet. Cez Christa sa Bohorodička dostáva na nebesia. Na niektorých ikonách Uspenija môžeme vidieť anjelov, ktorí vynášajú telo Prečistej Bohorodičky do otvorených vrát raja. Na menej detailných ikonách je zobrazený polkruh symbolizujúci nebesá a dve otvorené krídla dverí.

Okrem apoštolov a anjelov tam nájdeme biskupov, ako Dionýza Areopagitského, Jeroteja Aténskeho, Timoteja a Jakuba, prvého jeruzalemského biskupa, a niekoľko plačúcich zbožných žien. Takto okolo tela Bohorodičky stojí celá Cirkev – nebeská i pozemská.



Na ikone Uspenija sa mnohokrát zobrazuje aj udalosť odseknutia rúk anjelom jednému bezbožnému Židovi, ktorý chcel počas pohrebu zneuctiť telo Bohorodičky. Ikona sviatku nechce zvestovať smrť, práve naopak, chce všetkým oznámiť slávny deň narodenia duše do večného života. A tak každý z nás spejeme k usnutiu a aj tento sviatok nás pripravuje nato, aby sme svoj život prežili s Christom, ktorý zničil smrť a daruje nám život večný. Matka Božia svet neopustila, ani jej služba uspenijem neskončila, naopak, neprestajne oroduje za nás hriešnych.

Presvjataja Bohorodice spasi nas.

Prot. Jozef Balberčák

Divotvorná ikona Presvätej Bohorodičky v monastieri Kera Kardiotissa na Kréte, ktorej pôvodný originál bol z Kréty odnesený do Ríma a neskôr bol nazvaný „Matka ustavičnej pomoci“.

Použitá literatúra:

Doc. ThDr. Ján Husár, PhD.:
PRAVOSLÁVNÁ IKONA

Svätý prorok Eliáš

Svätý prorok Eliáš pochádza z Áronovho rodu z mesta Tesvita. Už pri jeho narodení bolo možno vidieť jeho spojenie s ohňom. Keď sa Eliáš narodil, jeho otec Savach videl Božích anjelov okolo dieťaťa, ako ho zavíjajú do ohňa a dávajú mu jesť plameň. V mladosti Eliáš sám seba zasvätil jednému Bohu, často odchádzal na pusté miesta, aby sa venoval rozjímaniu o Bohu a modlitbe. Jeho život bol sprevádzaný prísnyňm pôstom. Prorok Eliáš sa narodil v čase 900 r. pred narodením Christa. Pred Bohom slúžil ako prorok za kraľovania izraelského kráľa Achába.

Kráľ Acháb, syn Izraelského kráľa Omriho, tak ako on aj jeho otec robili čo sa nepáčilo Hospodinu, slúžili modlám a aj Izrael zvädzali k hriechu a popudzovali ho proti Hospodinu. Kráľ Acháb si zobral za manželku Izabel, dcéru sidomského kráľa Etbala a spolu slúžili Baalovi a klaňali sa mu. Kráľ dal postaviť Baalovi chrám aj oltár v tomto chráme, dal zhotoviť aj ašéru – posvätný stĺp a tak svojím modlením a slúžením týmto bohom odvádzali Izrael od služby jednému pravému Bohu. Boh je veľmi dobrý a trpezlivý, čaká, kedy sa človek spamätá a vráti sa naspäť na cestu, ktorá ho vedie k spaseniu. Ale keď vidí, že človek vedie svoju dušu a niekedy aj duše ďalších do záhuby, prichádza k nemu a cez pôsobenie iného človeka alebo udalosti chce, aby človek zmenil svoj hriešny život a pretvoril ho na dobrý, Bohu príjemný. A tak to bolo s kráľom Acháboňm, jeho manželkou Izabel a inými, ktorí slúžili bohu Baalovi. Boh povoláva svojho proroka Eliáša a posielá ho k Achábovi. Eliáš hovorí: „Akože žije Hospodin, Boh Izraela, v službe ktorého stojím, nebude po tieto roky ani rosy ani dažďa, iba ak na moje slovo.“ Eliáš odchádza ku potoku Kerít, ako mu povedal Hospodin. Z potoka pil vodu a na príkaz Hospodina mu krkavce prinášali chlieb a mäso ráno a večer. Keď nepršalo už veľa dní, potok vyschol, vtedy Boh ho posielá do Sarepty ku vdove, aby ho živila. Prišiel ku bráne mesta a tam vdova zbierala drevo a hovorí jej: „Prines mi, prosím, trochu vody v nádobe, nech sa napijem. Keď mu išla priniesť, zavolať za ňou: Prines mi so sebou aj krajec chleba.“ Vdova mu hovorí, že nemá nič upečené a okrem toho doma v hrnci má len za hrst múky a trochu oleja v krčahu a keď z toho upečie sebe aj svojmu synovi, toto zjedia a potom zomrú, lebo nebudú mať čo jesť. Eliáš jej hovorí: „Neboj sa, choď, urob ako hovoríš, ale urob z toho najprv malý posúch a prines mi ho. Sebe a svojmu synovi urobíš potom. Lebo takto hovorí Hospodin, Boh Izraela: Z hrnca sa neminie múka, ani z krčaha nebude chýbať olej až do dňa, keď Hospodin zošle na zem dažď.“ Vdova odišla a urobila podľa slov Eliáša. Po určítom čase vdove zomrel syn, Eliáš ho vzkriesil a vdova uverila, že je Boží muž a slovo Hospodinovo v jeho ústach je pravda. Keď už bol tretí rok, od kedy nepršalo, Boh hovorí Eliášovi: „Choď a ukáž sa Achábovi a ja dám na zem dažď.“ Eliáš sa ešte v ten deň ukázal Achábovi. Acháb mu vytýkal, že vedie Izrael do záhuby. „Izrael nevediem do záhuby ja, ale ty a dom tvojho otca, hovorí Eliáš, lebo ste opustili Hospodinove príkazy a chodíte za baalmi. Teraz však pošli poslov, hovorí Achábovi, aby zhromaždili všetok Izrael na vrch Karmel, aj 450 prorokov Baalových a 400 prorokov Ašéry.“ Eliáš

predstupuje pred všetkých a vytýka im, že dokedy budú krívať na dve strany. „Ak je Hospodin Bohom, nasledujte Ho, ak Baal, nasledujte toho.“ Na príkaz Eliáša proroci Baalovi postavili oltár a obetovali junca, aj Eliáš postavil oltár v mene Hospodinovom a tiež obetoval junca. Národ bol spokojný, keď Eliáš navrhol, že ten oltár, ktorý bude zapálený ohňom od ich boha alebo jeho Boha,



Ikona proroka Eliáša ako odchádza na ohnivom voze a necháva svoje rúcho prorokovi Elizeovi.

ten nech bude Bohom pre Izrael. Po dlhých modlitbách Baalových prorokov ich oltár sa nezapaľuje. Potom pristupuje Eliáš k svojmu oltáru, ktorý celý polievajú vodou zo štyroch vedier a celkovo 3x po 4 vedrá. Modlí sa k Bohu, aby dal spoznať, že on je Jeho služobník a Hospodin je Boh. Vtedy spadol oheň Hospodinov a spálil všetko - junca, kamene, drevo, prach i vodu. Vtedy ľud padol na tvár a vyznával, že Hospodin je Bohom. Proroci Baalovi boli zabití mečom a Eliáš sa modlil, aby Boh zoslal na zem dážď. Prišiel veľký dážď od Boha a Eliáš utekal z vrchu, lebo Achábova žena Izabel chcela ho dať zabiť. Eliáš putoval 40 dní a 40 nocí až na Boží vrch Choreb. Na tomto vrchu sa mu Hospodin zjavil v tichom šeleste a povedal mu: „Vráť sa svojou cestou k damašskej púšti, a keď dôjdeš, pomaz Chazáela za kráľa nad Sýriou, Jéhúa, syna Nimšího, pomaz za kráľa nad Izraelom a Elízea, syna Šáfátovho z Abel – Mechóly, pomaz za proroka namiesto seba“. Eliáš pomazal Elízea, tak že hodil naňho svoj plášť, keď práve oral, ten zanechal všetko a odišiel za Eliášom. Keď spolu odchádzali k Jordánu, Eliáš sa spýtal Elízea, čo si žiada urobiť pokým bude od neho vzatý. Elízeus prosil, aby na ňom spočinul dvojnásobok jeho ducha. A ako sa tak zhovárali, oddelil ich od seba ohnivý voz a ohnivé kone a Eliáš vystúpil vo víchrici na nebo. Pred koncom sveta sa Eliáš znovu zjaví: „Ajhľa, posielam vám proroka Eliáša, prv ako príde deň Hospodinov veľký a hrozný. On obráti srdcia otcov k synom a srdcia synov k otcom, aby som neprišiel a nevalil na zem kľatbu.“

Jerej Slavomír Hudák

Sväté Písmo a jeho užitočnosť pre veriaceho človeka – Šiesty žalm (2. časť)

Šiesty modlitebno-prosebný kajúcny žalm je vďaka svojmu obsahu bohato zastúpený v pravoslávnych bohoslužbách. Vyjadruje univerzálnu prosbu každej úprimnej modlitby sa duše **o záchranu, o Božiu pomoc a milosrdenstvo**. Autori rôznych modlitieb a bohoslužieb ho použili, aby v modliaciach sa ľuďoch navodili pocit **skrúsenosti**, pocit **potreby pokánia** a **ľútosti** za vykonané hriechy. Slová „*vyslobod' moju dušu, zachráň ma pre svoje milosrdenstvo*“ sú súčasťou mnohých modlitieb, akafistov, molebenov, pôstnej aj kvetnej triódy. Nie je možné popísať tu všetky, no skúsime uviesť aspoň tie najvýznamnejšie.

Celý žalm sa stal súčasťou *Veľkého povečeria*, ktoré sa slúži najmä v období Veľkého pôstu a tak svojím kajúcny charakterom **pripravuje veriacich k vyznaniu hriechov**. Veľký pôst je obdobím zvýšeného úsilia o očistenie sa od hriechov, obdobím intenzívneho pokánia a každodenného vyznávania hriechov. Na Veľkom povečeri je druhým žalmom v poradí, hneď po štvrtom žalme, ktorého úlohou je nasmerovať každého modliaceho sa na myšlienky vzdávania vďaky a prosby o ochranu v nasledujúce hodiny a dni.

Azda najpoužívanejším veršom šiesteho žalmu je druhý verš. Tematika tohto verša je v obsahu druhej modlitby kňaza na večerni, druhý verš je použitý aj ako verš večerného „*Alliluja*“ v pondelok obdobia Štyridsiatnice alebo v dni, keď sa namiesto „*Boh Hospod'*“ spieva „*Alliluja*“, je aj súčasťou Oktoichu – knihy ôsmich hlasov, ktorej piesne tvoria základ denných bohoslužieb počas takmer celého liturgického roka. Nájdeme ho ako verš medzi sidalnami utrene v pondelok alebo utorok všetkých ôsmich hlasov a to v prvom aj druhom sidalne.

Šiesty žalm našiel bohaté použitie aj v bohoslužbách Trebníka. Mnohé z nich majú kajúcny charakter, preto v nich nachádzame viacero úryvkov z tohto žalmu použitých ako prokimeny, verše prokimenov a troparov kánona a pod. Napríklad v bohoslužbe *Posvätenia oleja a pomazania chorých* nachádzame druhý a tretí verš ako verše k „*Alliluja*“ a ako siedmy prokimen a jeho verš. Celý tretí verš a časť šiesteho verša slúži ako prokimen a jeho verš v molebeni za chorých, kde časti druhého a piateho verša tvoria verše k „*Alliluja*“ po čítaní apoštola. Celý šiesty žalm bol použitý do molebena za chorého, kde tvorí všetky verše k troparom kánona.

Podľa viacerých exegetov bol tento žalm napísaný po tom, čo sa prorok dostal do ťažkých skúšok (Absolónove povstanie), ktoré boli na neho Bohom poslané kvôli jeho predchádzajúcim hriechom (vražda Uriáša a smilstvo s Betšabe). V nadpise šiesteho žalmu po prvýkrát stretávame zvláštny výraz „וּבְחֶמְלִים“ (**o ôsmom**). Tento výraz žalmista použil ešte raz v nadpise 11. žalmu. Grécky text niektorí chápu ako hudobný prednes ôsmym zborom. Avšak v alegorickom – duchovnom zmysle tu svätí Otcovia chápu ôsmy deň, t.j. **deň Christovho Vzkriesenia** (sv. Atanáž Veľký)



Strašný súd - freska v chráme Tichono-Zadonského monastiera, Rusko

alebo častejšie **deň všeobecného vzkriesenia**, kedy dostaneme plody svojej námahy. Ôsmym tu prorocké slovo nazýva budúci stav. Keďže sa teraz život odohráva v siedmich dňoch týždňa, od prvého dňa k siedmemu a opäť k prvému a zas k siedmemu, tak vek, ktorý je mimo sedemdňového cyklu, Božie slovo správne pomenovalo ôsmym. Označuje aj **spravodlivý súd**. Oba nadpisy (Ž 6 aj 11) obsahujú aj výraz „na koniec“, pretože súd aj vzkriesenie budú na konci veku. Po šiestich dňoch námahy (život človeka), po siedmom dni odpočinku (zosnutie človeka), príde ôsmy deň – **deň vzkriesenia a súdu**. Takto slovo „o ôsmom“ chápu sv. Vasilij Velký, Gregor Bohoslov či blažený Theodorit Kýrsky.

Žalmisti učia o Božej spravodlivosti a pravde, no často hovoria aj o Božom hneve a zúrivosti (v. 2). Pod hnevom a zúrivosťou rozumejú najprísnejšie a nekonečnou milosťou nezjemnené prejavenie Božej spravodlivosti vo vzťahu k ľuďom, ktorí sa utvrdili v hriechu a nenávisti voči Bohu, ktorí zneuctievajú nielen Jeho prikázania, ale aj Jeho samotného. **Každé Božie dopustenie je sprevádzané Jeho milosrdenstvom**

a pomocou, aby sa človek dokázal obrátiť a nastúpiť na cestu pokánia a spravodlivosti. No býva aj to, že človek definitívne odmieta Božiu pomoc, nepripúšťa si zmeniť sa, no sám sa rozhodol pretrvávať v zle. Vtedy Božie dopustenie nesprevádza Jeho milosť a ochrana, človek sa borí sám a preto upadá ešte hlbšie. Žalmisti to dobre vedeli, vedeli, že bez Božej pomoci neobstoja v skúškach, neprekonajú pokušenia a preto prosia, aby každé spravodlivé dopustenie bolo sprevádzané láskou a záštitou, a nie hnevom a zúrivosťou.

V Bohu však nie je **zúrivosti a hnevu**. To sú slová, ktoré sú použité kvôli nám ľuďom, inak by sme nezískali potrebný úžitok. Ak by prorok Dávid použil „nevášnivé“ výrazy, mnohí by si neuvedomili veľkosť svojej viny. Ak proroci pripisujú Bohu podobné ľudské vlastnosti (antropopatizmy), tak je to iba preto, aby nám ľuďom ukázali, že sa Hospodin stará o každého z nás, že je to Jeho zostúpenie k nám, že On všetko vidí a počuje, že On sa raduje aj smúti, súdi, je podráždený, hnevá sa a tak podobne; a toto hovoria preto, aby sme sa upozornení týmito tvrdými slovami (hnev, zúrivosť, dopustenie, trest) zdržiavali od žiadostivosti.

Žalmistom, v súlade s duchom ich vierouky, je vlastné a len nimi podrobne vysvetlené starozákonné **osobné uvedomenie si hriešnosti** a jej **ťažkého bremena** pre citlivé srdce človeka. Z tejto ich osobnej skúsenosti sú v žalmoch mnohé ich myšlienky, ktoré sa nachádzajú len v Knihe žalmov. Ostražené svedomie žalmistov rozpoznáva mnoho ich prehreškov, hovoria o nespočítateľnom množstve svojich hriechov, ktoré ich svedomie odhalilo (pozri Ž 24, 11), sú pohrúžení do mora hriechu (pozri Ž 37, 5), cítia, že majú viac hriechov, než vlasov na hlave (pozri Ž 39, 13). Žalmisti každú minútu svojho života pociťujú prítomnosť hriechu (pozri Ž 50, 5), ich hriechy sa im zdajú ohromné a ťažké (pozri Ž 18, 14 a Ž 37, 5) a pripisujú im nevyliciteľné utrpenia duše a tela. Tak aj tu prorok Dávid hovorí o dôsledkoch svojho veľkého hriechu, t.j. že jeho duša aj telo sú zdrvené – *Zmiluj sa nado mnou, Hospodine, lebo som nevládný; uzdrav ma, Hospodine, lebo sa otriasli moje kosti, aj moja duša je veľmi zmätená.*

Mnohopočetné hriechy podľa žalmistov sú mocné, panujú nad človekom a víťazstvo nad nimi vlastnými silami hriešneho človeka je nemožné (Ž 18, 14; Ž 118, 133). Len **Božia sila môže človeku darovať ochranu** pred nimi. Žalmisti predstavujú svoje svedomie ako neustále bojisko zápasu hriechov o moc nad človekom. Vnútnu podstatu hriechu a jeho význam pre svedomie hriešnika zo všetkých starozákonných pisateľov odkrývajú iba žalmisti.

Protodiakon Ján Husár

Literatúra:

Псалтирь. Москва 2000. ISBN 5-7850-0077-7.

Афанасий Великий, св.: Толкование на псалми. Москва 2009. ISBN 978-5-9968-0002-5.

Иоанн Златоуст, св.: Беседы на псалмы. Москва 2003. ISBN 5-7429-0030-9.

Василий Великий, св.: Беседы на псалмы. Московское Подворье Свято-Троицкой Сергиевой Лавры 2000.

Псалтирь в святоотеческом изъяснении. Свято-Успенская Почаевская Лавра 1998. ISBN 5-86868-103-7.

Толковая Псалтирь с подстрочным комментарием и краткой историей. Москва 2006.

Niektoré črty vonkajšieho a vnútorného života človeka 3.

Skrytý život, ktorý sa uskutočňuje v tajomstve ducha, ako sme už hovorili, stojí vyššie a predstihuje zovňajšok obrátený k svetu, lebo tento k sebe priťahuje a na ňom spočíva priazeň dobrotvého Boha. Boh nepozera na nič vonkajšie; On pozerá na jedno vnútorné. Z výsosti svojej vznešenosti pozerá na tých, ktorí Ho hľadajú celým svojím srdcom, neodávajú sa či nenadchýňajú ničím pozemským, v čistote chránia nebeský klenot svojho ducha, t.j. tú pravdu, v ktorej Boh odkryl ľuďom svoje zámery o nich a svoju vôľu. A určite nie je ťažké pochopiť, prečo Boh odlišuje týchto ľudí od všetkých ostatných žijúcich na Zemi a upiera zrak svojej lásky a blahovôle na nich. Príčina toho spočíva v neporovnateľnej výšine nebeského pred pozemským, o čo sa usiluje a po čom túži duša človeka, meniac to na cieľ svojho života.

Kto je tým prameňom, z ktorého vylieva sa do duše, ktorá sa odkláňa od sveta, bohatý a sladký prúd? Je to sám Boh, bohatý pre všetkých (Rim 10, 12), ako hovorí apoštol Pavel, Boh, ktorý svojim milujúcim dáva pocítiť svoju blízkosť k nim, dotýka sa ich srdca, od čoho sa naplňajú nebeským nad-

šením. Toto nadšenie ľudskými zmyslami nepostihnuteľné je iba predkvúsením tých radostí, ktoré ich očakávajú v budúcom veku; ich duša je plná neobmedzeností nebeskej nádeje. Preto nielenže sa duša nesúzuje nad svojím odklonom od všetkého pozemského, ale ešte sa čuduje svojmu blahodätnému postaveniu i nechápe, odkiaľ a ako prijala jeho duša takú blahodäť, že zrušila všetky svoje zväzky so svetom a žije v jednote s Bohom.

Podľa blahodate a milosrdenstva Hospodinovho sme všetci povolani k vnútornému životu ducha, ktorý od nás vyžaduje naša posvätná viera. S akou radosťou srdca, s akou úprimnou vďačnosťou Bohu sme povinní vstúpiť na spasiteľnú cestu Božieho života! S akou ochorou máme zahrnúť všetko, čo je možno veľmi cenné pre nás v tomto svete a obrátiť sa celou svojou bytosťou k tajomstvám duchovného sveta! Vo vzťahu k vonkajšiemu svetu máme žiť tak, akoby tento svet pre nás vôbec neexistoval. Preto podľa príkazu apoštola „*aj ženatí nech sú, ako by nemali ženu, a plačúci, ako by neplakali, a radujúci sa, ako by sa neradovali, a kupujúci, ako by nič nemali, a tí, čo užívajú sveta, ako by neužívali, lebo spôsoby tohto*



sveta hynú“ (1 Kor 7, 29-31). Nikto ničím pozemským by nemal spútať svoje srdce, ktorého hĺbka má byť posvätená Bohu.

Prečo vlastne svet vládne nad nami? Lebo u nás sú s ním tajomné zväzky – je tu svoj vnútorný závet, odkaz srdca. A ak teda chce človek zvrhnúť zo seba hanebné otroctvo svetu, je nutné, aby zrušil s ním jednotu v samej hĺbke svojej duše, zavrhol každé želanie byť niekým medzi inými a mať nejaký význam v ich okruhu. Čo iné to znamená, ak nie to, že treba človeku zomrieť pre spoločenstvo so svetom, zomrieť pre všetko to svetské, nečisté a hriešne, čo prekáža rozvoju jeho duchovného života; a vtedy odrazu zbúrajú sa aj všetky jeho nespočetné životné starosti a jeho život dostane úplne iné smerovanie. Túto myšlienku byť mŕtvym pre svet a ožiť v Christu nám veľmi jasne približuje sv. ap. Pavel, keď píše: *„A vy ste boli mŕtvi vo svojich prestúpeniach a hriechoch, v ktorých ste kedysi žili podľa ducha tohto sveta, podľa kniežata nadzemnej moci, ducha, ktorý teraz pôsobí v neposlušných synoch... Ale Boh, bohatý na milosrdenstvo, zo svojej nesmiernej lásky, ktorou si nás zamiloval, keď sme boli pre poklesky mŕtvi, oživil nás s Christom – milosťou ste spasení! – spolu s Ním nás vzkriesil a spolu s Ním nás uviedol na nebeský trón v Christu Isusovi“* (Ef 2, 1-6).

No niekto povie: „Ja sa nemôžem prirútiť k takémuto životu, ja nemám dosť síl oddeliť sa od spoločenstva so svetom, ku ktorému ma tiahne moja duša“. Nemôžeš sa oddeliť od sveta, ale svojím zdravým rozumom môžeš začať uvažovať o svojich náklonnostiach k nemu, aby si videl, čo ony znamenajú pre tvoje srdce a k čomu ťa vedú. Vnikni do seba samého a preskúmaj, čo ťa ťahá do tohto vášneho sveta? Je to

želanie utešiť seba svetom alebo poskytnúť svetu útechu od seba? I jedno i druhé je lož, úskočnosť, klamstvo!

Je zjavným klamstvom myslieť si, že svoje potešenie nájdeme v hlučnom svete. Svet sám v sebe naozaj predstavuje veľa zábavných rozptýlení a pôžitkov pre naše city a zmysly. Tieto rozptýlenia pre nás neznamenajú viac ako stretnutie s cudzími pútnikmi, ktorí prišli k nám, boli medzi nami a odišli; my však ostávame, my sme nútení ostať sami so sebou, so svojou nudou, nenaplnenými túžbami a úbohosťou srdca.

Za klamné môžeme považovať aj také myšlienky, ktoré hovoria o tom, že do hlučného sveta mnohí vstupujú kvôli tomu, že chcú poskytovať potešenie iným ľuďom. Sú, pravda, takí šťastlivci, ktorými sa utešujú iní a ktorí sú akoby oduševnením spoločnosti, avšak to nie je nič viac ako jeden príjemný klam. Svet ešte nemal takého miláčika či obľúbenca, na ktorého by nemohol zabudnúť alebo bez ktorého by sa nemohol zaobiť. Zdá sa, že svojou prítomnosťou potešujeme iných a my sme pre nich akoby nevyhnutní. Avšak aj to je klam, ktorý hrá s nami ako s detskými zábavkami. Príde čas, keď už nebudeme na tomto svete, keď svet zabudne na nás. Na jeho scéne sa objavia iní miláčikovia, iné účinkujúce osoby a po našom popole budú šliapať tí, ktorých čaká ten istý koniec, ktorí si myslia, že oni sú tí, ktorí zmenia odveký chod života.

A tak si predstav, že už nie si na svete, že už dávno si zakopaný do zeme a zabudnutý v pamäti ľudí, že len divoká rastlina týči sa nad tvojím hrobom, ktorý opustili všetci. A či vtedy nepocítiš ochladnutie k tomuto klamnému svetu, či vtedy nepoci-

тиш во својей душі целу невыхнутност жити пре јединёго Бога? А наога, ак жиеме, Богу патри вёаённост за дар живота, за tento велкы дар ласы к нам.

„Чо мам робити, пыта са ёлове, котры своје осправедленне вклада не до Божеј справодливосты, але до кламства тогто света, чо мам робити, кеу са нахадзам в тогто свете зла? Пекне бы боло жити во свётом споёчестве, в споёчестве плном ласы, але чим сом са превинил, же сом звязаны с тымто кламным светом, котры ма своје правидла, законы, обычае, нравы, потребы, живот, дух, вплив, невыхнутност? Ако је моёне нахадзати са в jeho centre а не подриадити са му, жити в нём а не патрии му? Кде треба утееи, абы са ёлове не делил со злом света, зачоуал своју верност Богу?“ Зостаи упростред тогто истёго света, нежи пре него, никде неутекай пред ним, але ани не придавай са к нему. Чокоуебк бы си робил, чокоуебк бы си подникал, памётай на Бога, май вёды Jeho пред sebou, Jeho свёту вёлу, Jeho свёте приказыаиа а з другей стороны памётай на своју блаёну вёчност – тогто постаёуе пре теба, абы си жи во свете а не патрил му.

Мы сме еёте неодошли до крајней незёконности, безбоёности чи непраёвосты, нестаёваме са прямо а отворене проти Богу а Jeho поёидаёкёам, мы еёте памётаёме на своје крёстёанскё повинности – моулит

са к Отцу небескёму а просити Jeho милосерденство о оупустенеи наших превинёи. Ак сме вёак аи наёаеј внуёорне похруёиёи до нечиёей ласы к свету, ак сме таёомне припуёанати к нему своим сердцем, так чо потом знаменайут пре нас вёёкы наше моулитёбне вёздычы а оураёиёи са к Отцу небескёму? О чо Ho будеме просити? „Чо криёиш над своей сказую?, хоуорит Господин. Невылиёиёельна је твоя боёёи. Претоже велка је твоя вина а поёётне сую твоя хриёчы, такто сом налёжил с тебю“ (Jer 30, 15). Чо ма вёлати к Богу теи, чо ма просити теи, кто нехёе занычаи поземскё, кто не је зохриаты ласкою к небескёму? Заёиёме просити Бога аспои о то, абы сме достали силу а оувагу нечаи вёёкё, чо видимё злё а не милё в тогто животе, абы сме потом в чистоте духа, в покои а спокойности уздравёнёго сердца усиловали са к доконалостям а красам духа. Лебо пре Господина је то најлёаёше а најпоходнёеёше уздравити нас од вёёкёых наших ран а недухов, але иба втеды, кеу будеме упримне хлёади тогто уздравёиёе: „Уздравим тя, вылиёим тя з твоих ран – зние вёрок Господина“ (Jer 30, 17). А еёте придаёме ины вёрок з книгы пророка Јеремёаша: „Ажхля, спёсобим им захоёиёе а уздравёиёе, уздравим их а зявём им хоёност трёвалёго блаха“ (Jer 33, 6).

Prot. Peter Kormanik

ПОПРАВКА

В 5-му номерё часопису Заповёи св. Кирила и Мефодёя в статтё Служитель Божий сталаё нашою виною помилка, де написано: "120 рокёи вёд смерти отця Игнатия Чокину". Правильно маё бути: "120 рокёи вёд дня народёеиёи игумена Игнатия Чокии". В отця Игнатия, автора статтё та у наших читачёи просимо пробаёеиёи.

Редакця

Putovanie po Kosove 3

Monastier Zočište a obec Velika Choča

Naša cesta viedla ďalej na juh cez mesto Djakovica. Aj v jeho blízkosti sa nachádza srbský monastier, ale tu nám nikto neodporúčal sa zastavovať, lebo ľudia sú tu vraj veľmi nebezpeční. Údajne útočia aj na srbské autá a autobusy, ktoré tu raz za rok prichádzajú na monastiersky sviatok. Náš cieľ bol monastier Zočište a aj keď sa nachádzal kúsok od hlavnej cesty, kvôli zničenému značeniu sme



Obnovený chrám v monastieri Zočište

ho vôbec nemohli nájsť. Je to dosť malý monastier, ale jeho založenie sa datuje skôr ako Vysokých Dečan, až do 11. stor. Podľa archeologických vykopávok sa dokonca zistilo, že tu bol chrám už vo 4. stor. Počas bombardovania Juhoslávie v roku 1999 bol monastier aj chrám úplne zničený a mnísi sa tu vrátili až v roku 2004. Postupne bol chrám aj monastierske budovy nanovo postavené a dnes je tu 5 mníchov, ktorí uchovávajú časť ostatkov ázijských lekárov sv. Kozmu a Damiána. Pri nich sa dejú mnohé zázraky. Mnísi sú však vystavení mnohým provokáciám zo strany moslimov, čo je typické aj pre ďalšie monastiere a obce v Kosove a Metochii. Stretli sme tu napríklad dvoch mladých mužov zo srbskej dediny na severe Kosova, ktorá je v obkolesení šiptarských obcí. Práve túto dedinu v minulosti strážili aj slovenské jednotky KFOR, na ktoré mali Srbi veľmi dobré spomienky. Dokonca osobne poznali aj našich tragicky zosnulých vojakov pri leteckom nešťastí pri maďarskej obci Hejce. Aj o nich hovorili veľmi pekne. Títo mladíci nám však porozprávali o ťažkých životných podmienkach Srbov v Kosove. Na jednej strane obrovská nezamestnanosť a na tej druhej každodenné provokácie zo strany moslimov. Tí robia všetko preto, aby sa Srbi z Kosova čo najskôr vysťahovali. V ich dedine žijú v totálnom gete. Ako hovoria, po zotmení je pre ženy a dievčatá veľmi nebezpečné vychádzať von, lebo hrozia agresie od moslimov zo susedných obcí.

Zo Zočišta sme zašli aj do srbskej obce Velika Choča, do ktorej smerová tabuľa ako aj inde neexistovala. Tu sme šli za miestnou mátuškou, alebo lepšie povedané popaďou, ako Srbi manželky duchovných (popov) nazývajú. Aj keď je u nás na

Slovensku pod ukrajinským vplyvom pomenovanie pop a popađa pre duchovného a jeho manželku neúčtivé, tu je toto oslovenie úplne normálne a bežné. Veď slovo „pop“ znamená otec a „popađa“ je popova žena. Myslím, že aj v Grécku sa to povie podobne. Bolo by sa treba aj u nás vracat' k týmto pôvodným slovanským pomenovaniám. Popađa Rada nás veľmi milo privítala a pozvala na kávu, kde sme nahliadli do rodiny staršieho srbského popa v Kosove. Vysoko teologický rozhovor s o. Milenkom svedčil o jeho hlbokých duchovenských skúsenostiach a že celý život žije poučovaním a vysvetľovaním Božích právd svojim veriacim. Ponúkli nás aj tunajším vínom, lebo v tejto obci majú svoje vinice dokonca aj monastiere ako Vysoké Dečany. Velika Choča je srbskou obcou, v ktorej sa dnes nachádza asi 13 funkčných chrámov. V minulosti bola táto dedina metochom srbského monastiera Chilandár (Sv. Hora Athos, Grécko) a nachádzalo sa v nej 24 chrámov a 2 až 3 monastiere. Každá domácnosť tu mala svoju vinicu a víno, obrazne povedané, prúdilo až do kráľovského mesta Prizren. Po poklonení sa v jednom z nich, kde uchovávali aj prekrásnu byzantskú, rozmerovo veľkú ikonu sv. Nikolaja asi zo 16. stor., naše kroky smerovali práve do bývalého kráľovského mesta Prizren.



Ikona zo 17. stor. v jednom z trinástich chrámov vo Velikej Choči

Mesto Prizren

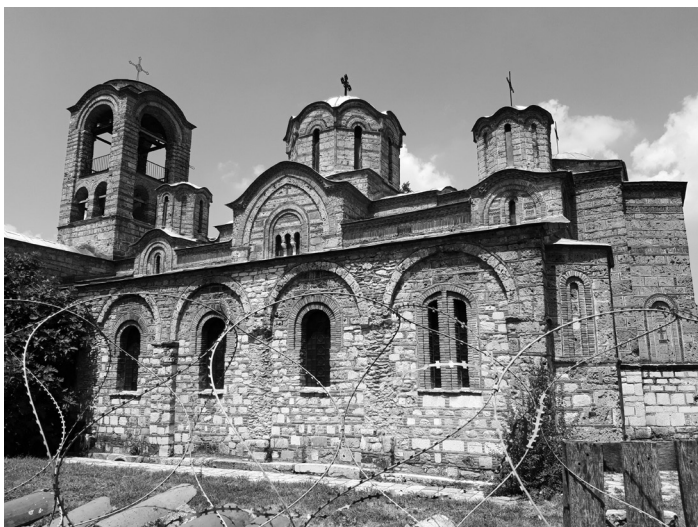
Historicky je toto mesto veľmi významné, bolo založené zakladacou listinou byzantského cisára Vasilija II. v 11. stor. a už vtedy tu bolo sídlo pravoslávnych episkopov. V stredoveku za vlády srbského rodu Nemanjičovcov tu mali sídlo cár Dušan a kráľ Uroš a od toho času sa mesto po stáročia rozvíjalo duchovnými aj kultúrnymi pamiatkami, boli vybudované monastiere a mnohé chrámy, ktoré sú dnes zapísané medzi pamiatky UNESCO. Počas tureckého jarma sa však v Prizrene mnohé chrámy pretvorili na mešity a kresťanstvo bolo značne potlačené. Situácia sa zlepšila až po balkánskych vojnách, keď sa Prizren znova stal súčasťou Srbska. Po Druhej svetovej

vojne bol hlavným mestom autonómnej oblasti Kosovo a až neskôr to bola Priština. Pred bombardovaním Juhoslávie v roku 1999 bolo v Prizrene okolo 20 tisíc Srbov, dnes ich tu nie je ani 10 ľudí. V roku 2004 bolo totiž veľa vzácnych chrámov, dokonca aj stredná bohoslovecká škola úplne vypálené a zničené. V súčasnosti sú síce obnovené, ale okrem niekoľko desiatok srbských študentov bohoslovicia do nich veľmi nemá kto chodiť.

Prejdúc cez celé mesto nachádzajúce sa v kotline Šar planiny popri rieke Prizrenska Bystrica, sme ako prvý neďaleko Prizrena navštívili monastier sv. archanjelov Michala a Gabriela, ktorý v 14. stor. dal postaviť cár Dušan. Dnes je to len zrúcanina obrovského chrámu, pri ktorej je nedávno postavená budova monastiera s kaplnkou, kde sa mníši modlia. Monastiersky chrám bol zbúraný ešte v 17. stor. a z jeho kameňa bola v meste postavená Sinan pašova mešita, najstaršia v Prizrene. Aj tento monastier leží v nádhernom prostredí pri rieke v obkolesení hôr a vysokých skál. Jeden z bratov monastiera nás zaviedol na obhliadku mestských duchovných pamiatok a zaujímavostí.

Chrám Bohorodičky Ljeviškejskej

Najprv sme úzkymi uličkami prišli k najstaršiemu chrámu v meste zasvätenému Presvätej Bohomatke známemu pod názvom Bohorodica Ljeviška. Obrovský chrám zo 14. stor. dal postaviť cár Dušan, ale dnes je schovaný medzi okolitými budovami. V Srbsku je zvykom, že sú chrámy po celé dni otvorené, no tu tomu bolo inak. Bol zamknutý a obťahaný ostnatým drôtom, lebo naposledy doň v roku 2004 vtrhli neznáme osoby, ktoré v ňom pálili pneumatiky. Pritom sa obyvatelia Prizrena dodnes považujú za veľmi ústretových aj voči kresťanom, lebo v histórii v nej žili rôzne kultúry, ktoré sa stále rešpektovali. Každý Prizrenčan musel ovládať srbský, turecký a albánsky jazyk, inak bol považovaný za sedliaka. To nám neskôr potvrdil aj jeden domáci moslim, keď sme mu platili za parkovanie. Dodnes sú praví Prizrenčania hrdí obyvatelia kráľovského mesta. Teda je evidentné, že chrám





Ikona Presvätej Bohorodičky „Milostivá“ nazvaná Ljeviška z okolo 13. stor. očistená od sadze z pálenia pneumatík v tomto chráme v roku 2004

Stredná bohoslovecká škola v Prizrene

Trochu sklamaní sme išli navštíviť „Prizrenskú bogosloviju“, kde študujú budúci pravoslávni duchovní. Prešli sme stredovekým mostom cez búrlivú rieku a hneď vedľa spomínanej obrovskej mešity postavenej z kameňa chrámu sv. archanjelov stojí nenápadná novostavba bohosloveckej školy „oblepená“ moslimskými domami ozdobenými americkými zástavami. Veľmi milý mních a zároveň vychovávateľ študentov nám porozprával o jej založení Simom Igumanovom v roku 1880 a jej ďalšej slávnej histórii. Kvôli bombardovaniu bola v roku 1999 presídlená do mesta Niš, medzitým bola úplne spálená a zničená, aby sa v roku 2011 obnovila. Časy jej zničenia Šiptarmi však pripomínajú fotografie pred a po obnovení školy. Spolu s asi 40 študentmi sme sa presunuli do neďalekého katedrálneho chrámu sv. Georgija Pobidonosca (Juraja Víťazonosca), ktorý bol rovnako vypálený a teraz sa postupne obnovuje. Hovorili sme si, že je síce krásne a pozitívne, že sa všetky tieto srbské svätyne a budovy obnovujú, ale dôvodom ich zničenia nebolo len to, aby o nich Srbi prišli, ale predovšetkým to, aby sa Srbi zľakli a odišli z tohto regiónu a tento účel bol, žiaľ, splnený. Na fotografii bohosloveckej školy nám napríklad ukazovali, že všetky domy v jej okolí ešte nedávno obývali Srbi a dnes už všetci utiekli do vnútrozemia.

Prot. Peter Soroka

Slová svätých optinských starcov o živote človeka

Prepodobný Amvrosij radí:

Žiť jednoducho je najlepšie zo všetkého. Nelámte si hlavu. Modlite sa k Bohu. Hospodin sa o všetko postará, len žíte jednoducho. Nech bude ako bude. Toto je spôsob ako žiť jednoducho.

Treba žiť a nie túžiť, nikoho neurážať, nikoho nehnevať a všetkým byť úctivý.

Ako je to netúžiť?

Žiť a pritom netúžiť znamená byť so všetkým spokojný. Nie je tu čo nechápať.

A ešte starec pripomínal:

Za každú nepríjemnosť ďakuj Bohu a pamätaj, že ti bola poslaná kvôli tvojmu úžitku. Opakuj si: Nie som hodný ani toho údelu, ktorý mám teraz od Hospodina.

Často zabúdame, že Hospodin nás v živote vedie. Zabúdame, že existuje Božia prozreteľnosť, o ktorej hovoril prepodobný Varsonofij Optinský takto: Kto má v duši pokoj, ten sa aj pri mučení bude cítiť ako v raji.

Len vtedy získáš pokoj, keď budeš veriť v Božiu prozreteľnosť.

Svätí otcovia vyjadrili Božiu prozreteľnosť ako pôsobenie Boha, ktoré stavia človeka do najlepších

podmienok, aby bol spasený. Hospodin sa o nás všetkých stará a okolnosti úspechu alebo neúspechu v našom živote závisia od Božej prozreteľnosti.

Starec Josif radí neoddavať sa žiaľu a zúfalstvu, že nemáme síl na to, čo nám bolo uložené, ale zložiť svoj smútok na Hospodina a od Neho čakať pomoc a útechu.

Žialite nad svojím postavením a prichádzajú na vás myšlienky, či ste nezhrešili tým, že ste zobrali na seba povinnosti nad vaše sily? Keď prihlíadneme na okolnosti, za ktorých ste prijali toto povolanie, tak určite ste nezhrešili. Je to povolanie, pravdupovediac nad vaše sily a bolo by aj pre iných. Ak však budete klásť svoj smútok na Hospodina a u Neho jediného hľadať a čakať pomoc i poučenie, vtedy sám Hospodin vás bude neviditeľne riadiť. Bude riadiť aj vašu prácu, tak že vy sami budete v pocite vášho srdca zvolávať: Zvláštne sú Tvoje skutky Hospodine!

(Ž 138,14). Všetko si Premúdrostou učinil a aj teraz činíš so mnou hriešnou a nedôstojnou Božou služobníčkou!

Len toľko od nás čaká Hospodin, aby sme sa pokorili, aby sme spoznali svoju bezmocnosť, svoju ničot-



nosť, svoju biednosť, svoju naničhodnosť. Chce, aby sme sa k Nemu obracali celým svojím srdcom a vrúčne prosili od Neho pomoc. Sám hovorí prostredníctvom svätého proroka Dávida: Vyzývajte ma v deň súženia, a ja ťa zachránim a ty mi vzdáš úctu (Ž 50,15). A ešte hovoril: ...Lebo moja sila sa dokonale prejavuje v slabosti (2Kor 12,9).

Aj svätý apoštol Pavol o sebe povedal: Keď som bezmocný, vtedy som sil-

ný - to znamená silný veľkou Božou blahodatkou. Ak človek v pocite srdca ako bezmocné dieťa vyzýva ku Hospodinovi: Pomôž, ušetri, zachráň! - vtedy Hospodin kvôli svojej bezhraničnej добрôte nemôže nepočuť hlas hriešnika, ktorý k Nemu s plačom vyzýva. Sám povedal na potechu pre nás hriešnych: Skôr zabudne matka na svoje dieťa, ale ja nezabudnem (Iz 49,15).

10. výročie zrodu duchovného „Nového Klokočova“

V roku 2019 si pripomínáme 349 rokov od udalosti, ktorá dala zrod mariánskej úcty v našom kraji spojenej s klokočovskou ikonou Bohorodičky, ktorá v čase, keď kraje Zemplína a ľud pod Vihorlatom bičovali rany stavovských a náboženských nepokojov tej doby, zaplakala v starom klokočovskom chráme.

Taktiež v tomto roku si pripomenieme 10. výročie zrodu duchovného „Nového Klokočova“ - keď sa v r. 2009 s požehnaním vladyku Juraja, vtedajšieho biskupa michalovského, nižno-rybnický chrám Zosnutia Presvätej Bohorodičky, stáva miestom prenesenia novej kópie divotvornej klokočovskej ikony a obnovenia úcty k nej medzi pravoslávnyim národom.

Ochrankyňa Zemplína

Pravoslávny národ mal stále vo veľkej úcte Presvätú Bohorodičku. Ona, Matka nášho Hospodina a Spasiteľa Isusa Christa, sa práve v tých spasiteľných chvíľach Jeho golgotského utrpenia stala našou Ochrankyňou a Prihovorkyňou. A práve Ona bola po stáročia tou milujúcou nebeskou Matkou



**Nová kópia čudotvornej klokočovskej ikony
Presvätej Bohorodičky**

celých generácií našich predkov, ktorí k Nej so zbožnosťou, vierou a nádejou hľadali – neraz bití neprávostou, prenasledovaní nepriateľom, morení nemocami tela i duše.

Matka Božia svoju lásku k nám prejavovala a dodnes prejavuje na mnohých miestach cez Jej čudotvorné ikony. V našom kraji pod Vihorlatom sa Jej materinská láska už skoro tristo päťdesiat rokov vylieva skrze Jej čudotvornú klokočovskú ikonu.

Zázrak v Klokočove

V r. 1670, v malej rusínskej dedine Klokočov, začala v drevenej, vtedy ešte pravoslávnej cirkvi Uspenija Presvätej Bohorodičky, slziť ikona Božej Matky.

Zbožný národ sa stále s láskou utiekal pod pokrov nebeskej Matky a tak to bolo aj vtedy, keď Bohorodička začala prelievať slzy nad ľudom Zemplína. Ľudia mali dôvod na modlitbu o ochranu, keďže sa v tom čase Uhorsko zmietalo v krvavých politických a náboženských bojoch. V týchto ťažkých chvíľach pre pravoslávny národ, keď sa mocní skrze úniu pokúšali vytrhnúť zo srdca ľudí ich pradedovskú pravoslávnu vieru, aj vtedy národ hľadal ochranu a útechu v chrámoch, pri nohách Božej Matky.

Aj Klokočovčania sa vrúcne modlili pred Jej ikonou, keď už nepriateľské vojská stáli neďaleko Michaloviec a všetko sa zdalo beznádejné. Vtedy, podľa historických svedectiev, začala ikona Bohorodičky slziť. Zvesť sa rýchlo rozniesla okolím a tento zázrak si do Klokočova prišli pozrieť aj nepriateľskí vojaci. Nechceli uznať, že ikona skutočne plače, preto ju vytrhli z ikonostasu, hodili na zem a pošliapali. Údajne ju aj poškodili, ale keď ju veriaci znova uložili na miesto, začala slziť oveľa intenzívnejšie. Svedčí nám o tom text na kópii čudotvornej ikony v Klokočove: „Skutočná ikona Bohorodičky, ktorá v r. 1670, v chráme rusínskej dediny Klokočov, patriacej k Viňanskému zámku v Hornom Uhorsku, pred zrakmi mnohých slzila. Keď ju potom akýsi heretik nožom prebodol, zalievajúc sa slzami plakala“.

Keď sa udial tento zázrak pred očami heretických vojakov, mnohí z nich padli na kolena a prosili o odpustenie svojho previnenia. Ďalší ušli do tábora a oznámili, čo sa v stalo v klokočovskej cirkvi. V noci vojaci drevený chrám zapálili a zhorel do tla. Ikonu Božej Matky zachránil istý bohobojný dôstojník, ktorý ju odniesol a daroval prešovskému magistrátu.

Z iného podania sa dozvedáme, že v čase zázraku okolie Michaloviec obliehali maďarské kalvínske vojská, ktoré ničili všetko. Bola pravdepodobne nedeľa alebo sviatok, pretože v chráme bolo veľa ľudí, ktorí sa tu zišli, pretože počuli o slzení drevenej ikony Bohorodičky, ktoré trvalo niekoľko dní. Ľudia ani nespozorovali, že do dediny vošlo kalvínske vojsko. Spamätali sa až vtedy, keď vojaci s krikom vtrhli do chrámu a začali nožmi a bajonetmi rezať ikony. Keď zastali pred ikonou Bohorodičky, v Jej očiach uvideli slzy. Vojak zdvihol bajonet, aby prebodol ikonu a vtedy ľudia zbadali, že z očí ikony cícerkami tiekli slzy. Presvätá Bohorodička plakala... Či sa vojak zlakol a ustúpil od ikony, alebo mu ľudia zastali cestu k ikone, to už nie je známe. Ale s ikonou ušli do lesa a chrám vojaci vypálili do tla. Ikona bola zachránená, aby budúcim generáciám hovorila o tomto zázraku a o materinskom milujúcom srdci Matky Božej.

Čo sa stalo s ikonou po zázraku?

Ikona bola prenesená do Prešova, kde bola pomerne dlhý čas. Veriaci ju mali vo veľkej úcte. Z historických prameňov sa dozvedáme, že sa pred ňou často modlila grófka Sofia

Báthory, ktorá ju neskôr dala preniesť do zámku v Mukačeve, kde bola umiestnená v zámockej kaplnke. Grófká ikonu dala ozdobiť perlami a drahokamami. Po jej smrti vzácnu ikonu, ako rodinný poklad, zdedila nevesta grófkovej - Ilona Zrinská. Neskôr ikona ešte párkrát zmenila miesto, až napokon v r. 1711 bola z Mukačeva prenesená do Viedne a stala sa majetkom Habsburgovcov.

V r. 1769 dala cisárovná Mária Terézia vyhotoviť vernú kópiu čudotvornej ikony, ktorú darovala mestu Prešov, kde bol tento obraz do r. 1907, kedy ho získal vtedajší prešovský uniatsky biskup Ján Vályi, ktorý ikonu umiestnil v biskupskej kaplnke.

Ďalší osud pôvodnej ikony, tak ako aj jej prvej kópie, nie je známy. Začiatkom 20. stor. boli namaľované ďalšie dva obrazy, ktoré boli kópiami prešovskej ikony. Jeden bol umiestnený v uniatskej katedrále Povýšenia Sv. Kríža v Užhorode, druhý bol namaľovaný pre klokočovský chrám, ktorý v súčasnosti takisto patrí uniatskej cirkvi.

Klokočovská ikona a duchovný „Nový Klokočov“



Vladyka Juraj s duchovenstvom pred kópiou Klokočovskej ikony Presvätej Bohorodičky

losti napísaná nová kópia Jej čudotvornej klokočovskej ikony, ktorá bola uložená v Uspenskom chráme v Nižnej Rybnici, ktorý sa za tých desať rokov stal pútnickým chrámom, kde sa už dnes denne prichádzajú skloniť a vziať úctu veriaci nielen z blízkeho okolia – prichádzajú prosiť o pomoc vo svojich každodenných biedach či podeliť sa so svojimi radostami, ktorými nás Boh požehnáva. Tak Hospodin Boh požehnal aj zrodenie duchovného centra NOVÉHO PRAVOSLÁVNEHO KLOKOČOVA, ktorý cez prítomnosť milostivej klokočovskej ikony Matky Božej, Jej materinskú lásku rozlieva Božie požehnanie medzi nami. Matka Božia bola a je stále s nami, vráťme sa pod Jej materinský pokrov.

Matka Božia bola neustále s nami a aj nad ľudom Zemplína rozprestrela svoj materinský omofor. Aj keď dnes nemáme originál čudotvornej klokočovskej ikony a z Klokočova bolo sväté pravoslávie vytlačené, nič to nemení na význame ikony klokočovskej Matky Božej – Ochrankyne Zemplína pre nás pravoslávnych, žijúcich na tomto kúsku zeme pod Vihorlatom.

Pred 10. rokmi (r. 2009) bola z Božej mi-

Jer. Nikodím Dušan Tomko

Zdroj: <https://novylokocov.webnode.sk>

Cárovná Alexandra: O manželstve a rodinnom živote

Zmysel manželstva spočíva v tom, aby prinieslo radosť. Týmto myslím, že manželský život je životom šťastným, plným, čistým a bohatým. Je to ustanovenie Hospodina o plnosti ľudského života.

Boží úmysel je preto v tom, aby manželstvo prinieslo šťastie, aby urobilo život muža i ženy viac plným, a aby ani jeden z nich neprehral, ale obidvaja vyhrali. A ak manželstvo nie je šťastné a nerobí život bohatším a plnším, tak vina nie je v manželskom zväzku, ale v ľuďoch, ktorí sú v ňom spojení.

Po uzatvorení manželstva sú prvoradá a najdôležitejšie tie povinnosti, ktoré má muž vo vzťahu k jeho žene a žena vo vzťahu k mužovi. Mali by žiť jeden pre druhého a dať za seba navzájom aj život. Pred sobášom bol každý z nich neúplný. Manželstvo je však spojenie dvoch polovic v jeden celok. Dva životy sú zviazané do takého tesného zväzku, že už viac nie sú dva životy, ale jeden. Každý z manželov do konca svojho života nesie zodpovednosť za šťastie a blaho toho druhého.

Vinou tých, ktorí sa zosobášili, jedného alebo oboch, sa môže život v manželstve stať nešťastím. Možnosť byť v manželstve šťastnými je veľmi veľká, a le

netreba zabúdať aj na možnosť krachu. Len správny a rozumný manželský život môže dosiahnuť ideálne manželské vzťahy.

Prvou úlohou, ktorej sa treba naučiť a uplatniť ju, je trpezlivosť.

Na začiatku rodinného života sa prejavujú aj klady charakterov a pováh, avšak aj nedostatky a zvláštnosti zvykov, vkusu, temperamentu, ktoré by druhú

polovičku ani ne- napadli. Niekedy sa zdá, že nie je možné prispôbiť sa jeden druhému, že budú večné a beznádejné konflikty, ale trpezlivosť a láska premáhajú všetko. Vtedy sa dva životy vlievajú v jeden, vo vznešený, silný, plný a bohatý život. Tento život bude plynúť v pokoji a spokojnosti.



V rodine by mala vládnuť nezištná láska. Každý by mal zabudnúť na svoje „ja“ a posvätiť seba druhému. Ak niečo nie je v poriadku, tak každý by mal viniť seba, a nie druhého. Nevyhnutná je trpezlivosť a výdrž, pretože netrpezlivosť môže všetko pokaziť. Ostré slovo môže niekedy na mesiace spomaliť zlievanie duší. Obidve strany by si mali želať urobiť manželstvo šťastným a prekonať všetko, čo tomu bráni. Najviac je potrebná silná láska, ktorá každodenne upevňuje manželstvo. Zo všetkého najviac je neospravedlniteľná najmä hrubosť vo vlastnom dome, vo vzťahu k tým, ktorých ľúbime.

A ešte jedno tajomstvo šťastia v rodinnom živote. Je to pozornosť jedného k druhému. Muž a žena by si mali stále navzájom prejavovať nežnú pozornosť a lásku. Šťastie je v živote zložené z krátkych okamihov, z maličkých potešení, na ktoré rýchlo zabúdame, napríklad z bozku, úsmevu, dobrého pohľadu, srdečného komplimentu, z nespočetných maličkých, ale dobrých myšlienok a úprimných citov. Láska tiež potrebuje svoj každodenný chlieb.

Vážnym prvkom v rodinnom živote je jednota záujmov. Žiadna z domácich starostí ženy by sa nemala zdať maličnou ani z pohľadu veľmi inteligentných a „veľkých“ mužov. Na druhej strane, každá múdra a verná žena sa bude ochotne zaujímať o prácu svojho muža. Bude sa chcieť zaujímať o každý nový projekt, plán, ťažkosť, pochybnosť. Bude sa chcieť dozvedieť, ktorá z jeho aktivít mala úspech a ktorá nie, mať informácie o všetkých jeho každodenných činnostiach. Nech sa obidve srdcia delia o radosť aj trápenie. Nech si rozdelia medzi sebou váhu svojich starostí. Nech všetko

bude u nich v živote spoločné. Spolu by mali chodiť do chrámu, modliť sa, prinášať k Božím nohám starosti aj obavy o svoje deti a o všetko, čo je pre nich vzácne.

Prečo by nemohli spolu hovoriť o svojich pokušeniach, pochybnostiach, tajných želaniach a nepomôcť jeden druhému súcitom a slovami povzbudenia? Takto budú žiť jedným životom a nie dvoma. Každý z nich by mal vo svojich plánoch a nádejach myslieť aj na toho druhého. Jeden pred druhým by nemali mať žiadne tajomstvá. Priateľov by mali mať iba spoločných. Takýmto spôsobom sa dva životy spoja do jedného, pričom sa budú deliť aj o myšlienky, želania, pocity, radosť, smútok, potešenie, aj bolesť jeden druhého.

Bojte sa aj najmenšieho prejavu nepochopenia alebo odcudzenia. Je zlé, ak sa namiesto trpezlivosti vyslovujú nepremyslené a nerozumné slová, pretože v takom prípade sa medzi dvoma srdcami, ktoré dovtedy tvorili jeden celok, objavuje maličká trhlinka, ktorá sa postupne rozširuje až dovtedy, kým ich naveky nerozdelí. Povedali ste niečo unáhlené? Rýchlo poproste o prepáčenie. Objavilo sa medzi vami nejaké nedorozumenie? Nehľadajte vinníka a nedopusťte, aby pretrvalo medzi vami čo i len chvíľku.

Vyhýbajte sa hádkam. Nelíhajte si spať, ak v duši ostal pocit hnevu. V rodinnom živote nesmie mať miesto pýcha. Nikdy v sebe netreba prechovávať pocit urazenej hrdosti a škrupulózne skúmať, kto by sa mal ospravedlniť. Manželia, ktorí majú medzi sebou ozajstnú lásku, sa niečím takým nezaoberajú, ale vždy sú ochotní ustúpiť a ospravedlniť sa.

Päť rád starca Nikolaja Gurjanova

1. Boh počúva modlitby spravodlivých ľudí. To, čo ľudia nedosiahnu so zbraňou v rukách, to dosiahnu spravodliví s modlitbou.

2. Snažte sa nepočovať, ale iba jemne naprávať, dohovárať jeden druhému. Hovorte, ak vaše srdce nemlčí, od srdca k srdcu. Buďte jednoduchí a úprimní. Veď taký je Boží svet... Poobzerajte sa dookola, všetko stvorenie ďakuje Bohu. Aj vy žíte tak, v pokoji s Bohom.

3. Pamätajte, že všetci ľudia sú slabí a bývajú nespravodliví. Učte sa odpúšťať a neurážať sa. Lepšie je odísť od

tých ľudí, ktorí vám robia zlo, pretože milým nasilu nebudeš... Nehľadaj si priateľov medzi ľuďmi. Hľadaj ich na nebi medzi svätými. Nikdy ťa neopustia a nezradia.

4. Hľadaj čistotu. Nepočúvaj zlé a nečisté slová o nikom... Nepozastavuj sa na zlej myšlienke... Utekaj od klamstva... Neboj sa nikdy hovoriť pravdu, no iba s modlitbou. Najprv však popros požehnanie od Hospodina.

5. Netreba žiť len pre seba... Snažte sa v tichosti modliť sa za všetkých... Nikoho neodmietajte a neponižujte. Hospodin nikomu neublížil... A ak vás ponižujú, spomeňte si, ako ukrižovali Spasiteľa a mučeníka cára Nikolaja...



Novinky v krypte v Osadnom

Do krypty vojakov z Prvej svetovej vojny v Osadnom prichádza hlavne počas leta stále viac návštevníkov a my sa snažíme, aby z nej odišli čo najviac obohatení. Keď už do Osadného niekto meria cestu autobusom, autom, motorkou, bicyklom či dokonca pešo, boli by sme radi, aby tu zostal čo najdlhšie a popri pozretí si a vzdaní úcty tu pochovaným vojakom, turistov vedomostne aj duchovne obohatilo to, čo u nás uvidia. To je dôvod, prečo je krypta otvorená nonstop a prečo sme tu vďaka finančnej podpore Veľvyslanectva Ruskej federácie v SR ešte v roku 2012 umiestnili audio sprievodcu v slovenskom, ruskom, poľskom, anglickom a nemeckom jazyku. Okrem toho je v krypte tabuľa s heslovitými informáciami v slovenskom, ruskom, anglickom a poľskom jazyku. Avšak nakoľko sa v hrobe pod chrámom nachádza aj veľa maďarských vojakov, pred niekoľkými dňami sme tu nainštalovali aj informácie v maďarčine. Čoraz viac nás totiž navštevujú aj maďarsky hovoriaci turisti.

V jari tohto roku bol s finančnou podporou Ruského veľvyslanectva opravený chodník ku krypte, ktorý bol po 14. rokoch používania značne poškodený. Ministerstvo vnútra SR prispelo na obnovu interiéru, takže v krypte boli obnovené nátery stien a zárubní.



Obnovený interiér krypty vojakov v Osadnom

sme dali napísať nové ikony dúfajúc, že ich použitím moderných technológií ochránime pred plesňou a vlhkosťou. Voda je však nevyspytateľná, a preto sme sa rozhodli pre súčasné riešenie, použiť v krypte fotokópie ikon a originály umiestniť do chrámu. Veríme, že toto riešenie bude vyhovujúce.

Okrem ikon sme v krypte mali na stenách aj báseň sv. Nikolaja Velimiroviča „Môžu tie kosti ožiť?“ v troch jazykových mutáciách, po slovensky, rusky a anglicky. Táto báseň návštevníkov pripomína videnie proroka Ezechiela o vzkriesení mŕtvych a druhom príchode Isusa Christa na svet. Keďže si poézia našla veľkú obľubu u našich návštevníkov, najnovšie sme tu umiestnili prózu v slovenskom preklade a ruskom origináli. Ide o rozhovor raneného a zomierajúceho vojaka s Bohom na bojisku, ktorý sa po celý život Bohu vyhýbal a teraz pred smrťou sa k Nemu obracia. Tento list bol nájdený vo vrecku zabitého vojaka Alexandra Zacelu. Je to veľmi dojemné čítanie.

V krypte sme už dlho mali prázdnu jednu stenu a sme na ňu zavesili dve tabule. Na jednej sú dobové fotografie z Prvej svetovej vojny (pochodujúci, zomierajúci, bojujúci, ale aj zabávajúci sa vojaci...). Mnohí totiž prídu do krypty a nejakú si neuvedomujú, že sa v hrobe nachádzajú skutočné ľudské kosti. Preto sme im chceli ukázať, že to, čo sa v krypte nachádza, je výsledkom bojov a že to boli ozajstní ľudia, ktorí žili, mali svoje rodiny, radosti aj starosti, a že v okolitých lesoch našli počas vojny svoju smrť. Na druhej tabuli sme zobrazili historické fotografie obce a obyvateľov Osadného. Sú tu zábery obce z 20. rokov, začiatku stavby chrámu, ale aj vyberania kosti vojakov z hrobov v lesoch.

Do krypty sme umiestnili aj kópie listov od významných ľudí, ktoré sme v súvislosti s kryptou dostali. Najvýznamnejší je list ministra zahraničných vecí Ruskej federácie Sergeja Lavrova z roku 2005, prezidenta SR Ivana Gašparoviča z roku 2005, ale máme tu aj listy od Tauridského centra vojenskej histórie z Krymu z roku 2010

Využili sme túto opravu krypty a pôvodné originálne ikony ikonopisky Nadeždy Durilovej sme vymenili za ich kópie na plaste. Museli sme tak urobiť kvôli enormnej vlhkosti a výskytu plesní v krypte, ktoré maľované ikony poškodzovali. Od rekonštrukcie krypty v roku 2005 sme teraz menili ikony už po druhýkrát. Naposledy sme tak urobili v roku 2013, keď s finančnou pomocou Johna Wernerta z Holand-



*Зapoжичанý exponát vojenskej techniky
pred vstupom do krypty v Osadnom*

či predsedu vlády SR Róberta Fica z roku 2014.

Ako najnovšia novinka bol do krypty v Osadnom pred niekoľkými dňami zapožičaný Klubom vojenskej histórie Karpaty zo Sniny rakúsko-uhorský mínomet (9cm M.14 Minenwerfer), ktorého originál bol s najväčšou pravdepodobnosťou používaný aj v bojoch v okolí Osadného v rokoch 1914-1915. Vojaci pochovaní v krypte s ním určite prišli do kontaktu, resp. nim mohli byť zabíjani. Tento exponát je vernou replikou mínometu z roku 1914 a bol vyrobený v roku 2012. Do krypty v Osadnom ho láskavo zapožičal Klub vojenskej histórie Karpaty zo Sniny 22. júla 2019.

Aj v budúcnosti chceme realizovať ďalšie naše plány a veríme, že nám s nimi bude Boh pomáhať.

Prot. Peter Soroka

Русинів поздравили президентка і прем'єр СР

Зачатком юла в Любовнянських купелях проходив уж XV. Світовий конгрес Русинів, котрый кажды два роки засідає в дакотрій з країн, де жыють Русины (СР, ЧР, Польша, Україна, Мадырьско, Румунія, Сербія, Хорватія, США і Канада; подану жадость мають і Русины з Російской федерації). Скоро 200 делегатів і гостів через своїх представителів поздравили Зузана Чапутова, президентка СР, як і Петер Пеллегріні, прем'єр влады СР. У своїх сердечных поздравах ся дотулили соціальных і економнічных проблемів северовыходной Словакії, котры негативно впливають і на русинську популяцію.

Далшыма чествованыма гостями были Петро Крайняк – державный секретарь Міністерства школства, науки, досліджіня і шпорту СР, Емілія Антолікова – ведуча одбору культуры Пряшівського самосправного краю (ПСК), Петро Сокол – предноста Окресного уряду в Старій Любоні, Любош Томко – пріматор Старой Любоні, але і Олена Папуґа – посланкыня сербского парламенту.

На конгресі брали участь Русины з цілої северовыходной Словакії, наприклад з Кленовой, Снины, Гуменного, Радвани над Лабірцьом, Воліці, Меджілаборець, Габурь, Полаты, Маковець, Свідника, Нижньої Єдльовой, Біловежы, Бардейова, Бехерова, Хмельовой, Кыйова, Якубян, Орябины, Камюнкы, Шамбронь, Малого Липника, Старой Любоні, Завады ці Пряшова.

На зачатку пленарного засідання была передана Ціна Василя Турока-Гетеша, першого председателя той організації і знамого драматурга Театру Александра Духновича в Пряшові. Лавреатами ся стали Анна Кузмякова (СР), довгорічна русинська активістка, редакторка русинської преси, і Іван Поп (ЧР), історик, котрый ся заподівають історіюв Підкарпатської Руси.

Сучастьов конгресу было і цілонародне свято Дня Русинів, котрым надрывуєме на масовы свята Дні русинської культури з меджівойного періоду. Тото ся теперь одбывало в селі Камюнка, де пришов навщівників особно поздравити і Бела Бугар, підпредседа НР СР. Свято зачало панахидов, котру служив грекокатолицький отець духовный Франтішек Крайняк, член Общества св. Йоана Крестителя, котрый інформовав о завершіню роботи над перекладами чотырьох Євангелій до русинського языка. По положіню квітів до памятника павшым в I. і II. світовій войні, свято продовжовало спільнов маніфестаційов через село на амфітеатер Дубне. В сельскім амфітеатрі наслідовав святоточный програм за участи Барвінку з Камюнки, Черговчана з Бардейова ці Маковічки зо Свідника.

Почас конгресу засідали робочі комісії про язык, історію, культуру, масмедії, гранты і туризм, котры мають на старости про па га ц і ю Русинів, издаваня книжок і часописів, організованя культурных подій ці таборів про діти, але і активне заставаня русинських



Засіданя XV. Світового конгресу Русинів

інтересів, як наприклад систематічна намага о признаня Русинів на Україні. В рамках конгресу засідав і IX. Світовый форум русинської молодежи, котрый на чоло організації зволив Петра Ярінчика, председу активної молодежной організації молодых Русины на Словакії. Іде о здружіня з філіалками в словацьких містах (напр.: Братіслава, Кошыці, Пряшів), котры соединяють головно русинських штудентів і молодеж. Меджі їх найвызначнішы активности і події належать русинськы балы і забавы, таборы про молодых, выука русинського языка, русинська бібліотека, русинськы літургії, рождественны події і фєстивал Русинська ватра.

Взавершалній резолюції XV. Світового конгресу Русинів учасники висловили неспокійність над денаціоналізаційов Русинів посередництвом церковных обрядів, наприклад словакізаційов в СР. Єднако апелували на Україну, жебы ся залучіла меджі далшы демократічны країны і тыж признала на своїй території Русинів за самостатну народностну меншину. Може найвызначнішым цілём конгресу є зміцніня русиньского усвідомліня в рамках списованя жытельства в році 2020 на Україні, в році 2021 в членських країнах ЕУ, в тім числі і Словакії. Як раз то буде ідеалный простор приголосити ся до русиньской народности. Тым, же кілкость Русинів мать наростаючу тенденцію, докажуть ся пересадити і на цілословацькім рівни.

Позітивну пропагацію Русинів презентують в масмедіях Михал Гудак ці Маріан Чековский, котры суть жаданыма умелцями в кожій забавній телевізній релації. До плеяды співаків гордо голосячих ся до свого русиньского коріня належыть Крістіна, Іван Таслер ці Ігор Тімко. Русиньский фолклор в поданю Ондreja



Русины зо Словеньска

Кандрача, Штефана Штеця, Русиньского тріа, Рутенії з Братіславы ці Поляны з Орябины є окрасов неєдного фестивалу ці телевізной шов. Зато є досправды ідеалный час, жебы сьме тот позітивный хыр выужыли і помогли так і нашому місту, селу, регіону і русиньскому народу при будучім списованю жытельства в році 2021.

отця духовного, професора Мілана Герку, котрый почас свого выступліня на XV. Світовім конгресі Русинів, окрем іншого, повів: „Як хочеме културно і духовно добрі жыти, треба сохрняти свою ідентічність і учіти молодеж, жебы познала културне і духовне коріння свого народа. Жебы молоды люде розуміли тым цінностям, прияли їх, розвивали і глядали можливости, перспектivy свого розвитку і духовного росту. Жыєме ведно в Европі. Жывот нам кладе за потребу, жебы сьме вшыткы, старшы і молодшы, познавали і чужді културы. Но найпотребніше є, жебы каждый чоловік добрі розумів найперше свой културі, а потім з любовов, но і критічно, приймав того, з чім ся стрічать в каждоденнім жывоті. Без доброго познання і любви своей ідентічности чоловік в заливі інформацій ся може барз легко стратити і сплынути з конзумными масами. Кедь не познать свою властну културу, потім не може ани добрі порозуміти і тішыти

У звязку з тым завгодно спомянути і слова православного

ся зо зналостей богатства інших народів. Такой чоловік ся діставать до лабіренту, в котрім блудить і не познать правдиву ціну властного живота, ани живота інших. Най Бог благословить каждого, хто робить на познанню, переживанню і розвитку свого народа і країны."

Наконець треба додати, же далший Світовий конгрес Русинів ся одбуде в Польщі (на Лемковині), в Криніці, а в тім меджіконгресовім періоді го поведе Світова рада Русинів із староновым председом Штефаном Лявинцьом з Мадярьска ці єй членом Мартіном Карашом репрезентуючим Русиньску оброду на Словеньску.

XV. Світовий конгрес Русинів ся міг реалізувати і завдякы фінанчній допомогі Фонду на підпору народностных меншын (KULT MINOR 2019), фінанчній підпоры з резервы председа влады СР Петра Пеллерініґо і председа ПСК Мілана Маєрьского.

Йосиф Бадіда

Výlet do monastiera v Turkowiciach

Dňa 4.7.2019 sme sa vybrali do monastiera pri poľskej obci Turkowice. Viezol nás jeden duchovný otec, s ktorým sme sa po pol hodine cesty autom začali modliť modlitby ku svätému Pričaščeniju. Cesta autom trvala zhruba päť hodín, ale tie nám ubehli rýchlo. Zrazu sme videli jednu zo sestier Turkowického monastiera ako na nás, očakávajúc nás, máva z okna. Po tom, ako sme vzdali úctu pred svätými ikonami v chráme Pokrova Presvätej Bohorodičky, išli sme si prezrieť základy novovznikajúceho chrámu v priestoroch monastiera. Po večeri sme sa uložili na spánok, aby sme ráno mohli ešte pred piatou hodinou vstať. Čakala nás totiž utreňa so svätou Liturgiou. Po raňajkách bolo pre nás prichystané tzv. poslušanije, počas ktorého sme oberali listy lipy na čaj. Štyrom dievčatám, dvom Jankám, Márii a Lýdii sa podarilo nazbierať dve veľké tašky kvetov stromu lipa. Neskôr sme oberali listy mäty a medovky. Bola to mravčia práca, ale bolo nás pri tom viac. Pridal sa aj otec Peter Soroka, ten bol totiž so svojou matuškou Evkou a deťmi na návšteve sestry Sofie zo Slovenska. A tak nám práca v spoločnom rozhovore išla od ruky. Otec



So sestrami pred rozostavaným chrámom v mon. Turkowice

Peter dostal pri prvom poslušaní za úlohu pokosiť trávu a tejto práce sa ujal s veľkou smelosťou a odhodlaním. Neskôr sme absolvovali večerňu a na nasledujúci deň tu už bola rozlúčka s otcom Petrom Sorokom a jeho rodinou. Po ich odchode sme zvedavo počúvali, aké úlohy nám budú zadané ako ďalšie poslušanie. Zatiaľ čo Mária robila poriadok v chráme, ďalšie dve dievčatá čistili opäť sušenú medovku a mäta. Keď sa z dlhšieho oddychu vrátilo štvrté dievča, pomáhalo im medovku a mäta už aj spoločne s Máriou roztriediť. Sestry nás už potom posielali na oddych, keďže nás čakala ešte trojhodinová večerná bohoslužba. Niektoré z dievčat si ale pýtali viac práce, a tak na naberanie síl zvýšila asi hodina aj niečo.

Vyvrcholením nedeľných bohoslužieb bola svätá Liturgia, na ktorej prítomní mohli pristúpiť k prijímaniu Tela a Krvi Isusa Christa. Po obede sme si pod slnečníkom podebatovali so sestrou Irinou. Tá nám už v druhý večer nášho trojdňového pobytu porozprávala zaujímavosti o Turkowickom monastieri. Jedna z nich bola aj skutočnosť, že v jednej z dnes už prázdnych budov bol kedysi postavený chrám, v ktorom sa slúžilo. Mníšky na to prišli tak, že sa ich raz počas prác na monastieri v budove, v ktorej žijú dnes, pýtali robotníci či boli spievať v tej prázdnej budove oproti ich monastieru. Mníšky na to odpovedali, že nie, neboli, ale pochopili, že počas prestávky, keď si robotníci išli svoje cigarety zapáliť k protifaľej budove, v priestoroch, ktoré sú dnes prázdne, spievali sami anjeli.

O takéto podobné príbehy a udalosti v Turkowiciach nie je ani dnes núdza. Myslí si však, že bude najlepšie, ak o nich budú rozprávať samotné turkowické sestry, ak by ste sa tam rozhodli stráviť zopár dní. Preto túto "destináciu" vrelo odporúčame ako blízke a skvelé miesto pre "duchovnú dovolenku".

Jana Savčáková

Pútnický zájazd po južnom Grécku

V dňoch 23. 06. – 30. 06. 2019 sa pravoslávni veriaci z rôznych kútov Slovenska zúčastnili na pútnickom zájazde po južnom Grécku. Tento zájazd zorganizoval a veľmi dôkladne naplánoval otec Ján Zozulák. Na púti sa zúčastnili aj dvaja duchovní otcovia z pravoslávnych cirkevných obcí v Becherove a Holíči. Medzi pútnikmi boli tiež deti od 7 do 15 rokov.

Cieľom pútnického zájazdu bolo spoznať významné historické miesta Pravoslávnej cirkvi v Grécku, navštíviť grécke pravoslávne monastiere a oboznámiť sa s bohatou históriou Grécka. Nemenej zaujímavé bolo aj spoznanie gréckych prírodných krás a ako bonus bolo umožnené aj každodenné kúpanie v Egejskom mori.

Po prilete do Atén sme sa autobusom premiestnili do prímorského mestečka Tolo, kde sme boli ubytovaní 4 noci. Náš hotel sa nachádzal vedľa mora.

V pondelok hneď po raňajkách sme odcestovali do mesta Nafplio, kde sme navštívili historickú pevnosť Palamidi. Náš grécky sprievodca Nikos nám veľmi pútavo

porozprával mnoho udalostí z histórie pevnosti. Potom sme sa premiestnili do chrámu svätého Lukáša Vojno-Jaseneckého. Metropolita Nektários nás veľmi srdečne prijal a sprevádzal po múzeu, ktoré je venované svätému Lukášovi Vojno-Jaseneckému, známemu arcibiskupovi a chirurgovi. V múzeu sa nachádza veľa exponátov spojených so životom a prácou svätého Lukáša, ktorý svojimi činmi dokázal aj napriek prenasledovaniu, väzneniu a týraniu zo strany ateistických komunistov zostať verný Bohu a pravoslávnej viere. Rozprávania metropolitu Nektária bolo veľmi pútavé.

Keďže vladyka Nektários už bol na Slovensku a Slovákov má veľmi rád, spontánne nás pozval na maturitný večierok študentov stredných škôl jeho eparchie. Všetkých nás veľmi zaujal blízky, priam otcovský vzťah vladyku k študentom. Vladyka každému študentovi osobne zablahožela a odovzdal knihu s venovaním. Tiež sa nám páčil postoj študentov k vladykovi, ktorí s úctou prijímali jeho cenné rady do života.

V tento deň sme navštívili aj chrám Oživujúceho prameňa v Kefalari.

Na tretí deň našej púte sme navštívili antické historické mesto Epidaurus, v ktorom sa nachádzala starobylá nemocnica, súčasťou ktorej bolo aj antické divadlo Epidyra s vynikajúcou akustikou. Potom sme loďou plávali na ostrov Poros, kde sme navštívili monastier Oživujúceho prameňa, pri ktorom sa uzdravilo mnoho ľudí.

V stredu sme sa premiestnili do ženského monastiera Drahocenného kríža v Mapsose. V tomto monastieri žijú aj tri Slovenky z východného Slovenska. Igumena Metodia nás veľmi srdečne privítala a oboznámila so životom mníšok. Zvláštnosťou monastiera je aj to, že v ňom chovajú viac ako 100 kráv, vyrábajú mliečne výrobky a pestujú zeleninu. O



všetko sa starajú mníšky. Igumena nás veľmi milo prekvapila tým, že nás spontánne pozvala na obed, ktorý mníšky pre nás pripravovali, zatiaľ čo my sme oddychovali a nasávali blahodätnú atmosféru monastiera. Okrem príjemných zážitkov sme si z monastiera odniesli aj veľa užitočných rád od igumeny.

Večer sme sa opäť kúpali v mori.

Vo štvrtok sme navštívili monastier svätého Jána Krstiteľa, ktorý je „zasadený“ v skalách vo výške 485 m nad morom. Je to mužský monastier nachádzajúci sa v nádhernom, priam rozprávkovom prostredí. Je dôkazom toho, že s Božou pomocou je možné vybudovať si svoj domov aj v skalách. Pre nás to bol prenádherný zážitok

svedčiaci o blízkom spojení človeka s prírodou. Fascinoval nás aj chrám tohto monastiera.

Naspäť sme sa vrátili peši po lesnej cestičke. Niektorí odvážlivci zájazdu sa cestou späť vykúpali vo vodách studenej rieky Lousios. Zastavili sme sa aj pri 3000-ročnom viniči, pri ktorom tvorili aj starovekí antickí filozofi.

V tento deň sme sa premiestnili do mestečka Kleitoria.

Nasledujúci deň našej púte sme navštívili oblasť Planitero, v ktorej sa nachádza najstarší platanový háj. Videli sme aj starobyľný mlyn na mletie múky a „prírodnú práčku“ na pranie vlnených vecí. Veľmi zaujímavá bola prehliadka jaskyne Kastria, cez ktorú tečie podzemná rieka. Potom sme šli do monastiera Agia Laura a do mestečka Kalavryta, ktoré sa zapísalo do histórie Grécka úplným zničením a popravou mužského obyvateľstva fašistami v roku 1943. Dnes je táto oblasť obľúbenou lyžiarskou destináciou Grékov.

Z Kalavryty sme sa vláčikom – zubačkou dostali do mesta Diakopto. Potom sme sa zastavili pri Korintskom prieplave. Večer sme pricestovali do Atén a ubytovali sa v hoteli v štvrti Glyfada.

Náš zájazd sa zavŕšil návštevou najznámejšieho miesta Atén – Akropoly. Vyvrcholením púte bolo stretnutie s otcom Štefanom v chráme svätej Barbary. Otec Štefan viedol s nami rozhovor, z ktorého si každý z nás odniesol múdre rady do života a odpovede na svoje trápenia. Jeho slová v každom z nás silno zarezovali a usmernili nás – pravoslávnych veriacich ako sa vystríhať pred nebezpečenstvom a nástrahami súčasného sveta. Otec Štefan zdôraznil potrebu správnej výchovy detí a dobrý príklad rodičov.

Na ďalší deň sme s Božou pomocou šťastlivo doleteli do Bratislavy a týmto ukončili naše týždenné putovanie po južnom Grécku – Peloponéze.

Na záver by sme chceli povedať, že táto púť splnila svoj cieľ nad očakávanie pútnikov vďaka otcovi Jánovi Zozulakovi, ktorý ju veľmi dôkladne a detailne naplánoval.

Chceme vyjadriť poďakovanie aj nášmu gréckemu sprievodcovi Nikovi, ktorý si pre nás pripravil veľa zaujímavých informácií o každom mieste, ktoré sme navštívili.

Veľmi pekne ďakujeme aj nášmu šoférovi autobusu Apostolovi, ktorý nás prepravoval po kľukatých gréckych cestách a vždy nás bezpečne dokázal doviezť na každé miesto.

Naše putovanie sa ukončilo, no veríme, že s Božou pomocou sa budeme môcť zúčastniť ešte na ďalších podobných púťach s otcom Jánom.

Vďaka Bohu za všetko!

*Darina Semančíková
Mária Novysedláková*

Zlá sila núti hrdého človeka, aby v iných videl iba zlo.

Svätý Sáva Pečerský (@duhovne pouke)

Správy zo zastupiteľstva v Moskve

Slávnostné podujatie na nunciatúre v Moskve

Predstaviteľ Pravoslávnej cirkvi v českých krajinách a na Slovensku pri patriarchovi moskovskom a celej Rusi archimandrita Serafim (Šemjatovský) sa 19. júna 2019 na pozvanie apoštolského nuncia Celestino Milgiore zúčastnil na slávnosti na Apoštolskej nunciatúre v Moskve. Slávnosť bola venovaná prevedeniu dvojstrannej konferencie historikov Ruska a Vatikánu „Modely a praktiky svätosti v cirkevných tradíciách Rímsko-katolíckej a Pravoslávnej cirkvi.“ Na podujatí bol prítomný aj predstaviteľ Pravoslávnej cirkvi v Amerike prot. Daniil Andrejuk.



Deň nebeského ochranca vysokopreosvieteného Arsenija, metropolitu istrinského, prvého vikára patriarchu moskovského

Svätý prepodobný Arsenij Konevský je nebeským ochrancom prvého vikára patriarchu moskovského a celej Rusi. 25. júna 2019, v deň pamiatky prepodobného Arsenija, bola slúžená božská Liturgia v chráme sv. Martina Vyznávača, pápeža rímskeho, v Alexijevskej Novej Slobode (Moskva). Liturgiu viedol vysokopreosvietený vладыka Arsenij, ktorému prišli zablažovať duchovní centrálného vikárstva v Moskve, arcidekani okolitých dekanátov, miestne duchovenstvo, ako aj predstavitelia miestnych Pravoslávnych cirkví. Za našu Cirkev metropolitu Arsenija pozdravil archimandrita Serafim (Šemjatovský) a jeromonach Alexander (Haluška). Po svätej Liturgii bol slúžený ďakovný moleben Spasiteľovi a svätému prepodobnému Arsenijovi Konevskému.

Sviatok svätého Jána Šanghajskeho a San-franciského čudotvorca, v chráme svätej veľkomučeníčky Jekateriny na Vspolie

2. júla 2019 predstaviteľ Pravoslávnej cirkvi v českých krajinách a na Slovensku pri patriarchovi moskovskom a celej Rusi archimandrita Serafim (Šemjatovský) spoluslužil božskú Liturgiu v chráme sv. veľkomučeníčky Jekateriny – na Zastupiteľstve Pravoslávnej cirkvi v Amerike. Liturgiu viedol Jeho Vysokopreosvietenosť Irinej, arcibiskup ottavský a kanadský. Na bohoslužbe sa zúčastnil aj veľvyslanec Kanady v Ruskej federácii pán Stefan Džobin. V týchto dňoch boli na Podvorie Americkej cirkvi v Moskve prinesené ostatky a opasok svätého Jána Šanghajskeho. Veľké množstvo veriacich prišlo vzdať úctu svätiteľovi Jánovi a pristúpilo k svätým Tajinám.

*Jeromonach Alexander (Haluška),
sekretár Zastupiteľstva Pravoslávnej cirkvi v českých krajinách a na Slovensku
Zdroj: pccs.ru*

Vladyka Juraj vysvätil v Čiernej Hore diakona

Tradičné Petropavlovské cirkevno-národné stretnutie v Cetinje (Čierna Hora) sa začalo svätou archieprejskou Liturgiou v cetinjskom monastieri, ktorú slúžili archiepiskop cetinjský a metropolita čiernohorsko-prímorský Amfilochije, michalovsko-košický arcibiskup Juraj z Pravoslávnej cirkvi v českých krajinách a na Slovensku a vikárny episkop dioklijský Metodije v spolu slúžení duchovenstva a modlitebnej účasti početného verného ľudu.

Svätú tajinu krstu prijal malý Luka Balaban a diakonský stav prijal z rúk michalovsko-košického arcibiskupa Juraja profesor bohoslovía sv. Petra Cetinjského Blagoje Rajkovič. Na čteca bol podstrihnutý maturant bohoslovía Ognjen Boričič.

V kázni po čítaní Evanjelia vladyka Metodije povedal, že Christa, Božieho Syna, môžeme vyznať, ako to urobil aj apoštol Peter, jedine s požehnaním a pomocou blahodäte Boha Otca nebeského.



„A potom mu Hospodin povedal: „Ty si Peter“, - čo znamená kameň, kameň viery a také vyznanie, na ktorom „postavím svoju Cirkev, a pekelné brány ju nepremôžu“. A brány pekla sú všetci prenasledovatelia Cirkvi od vtedy až do dnešného dňa, brána, cez ktorú sa ide do pekla,“ povedal dioklijský episkop.

Dodal, že Cirkev, ktorá je založená na tvrdom a neoblomnom kameni, odolá všetkým pekelným bránam do konca sveta a veka.

„A keď prišiel čas tmy, čas ukrižovania Hospodina a Spasiteľa nášho Isusa Christa, je zaujímavé, že všetko to, čo nebolo láskou, utieklo z Golgoty, spod Christovho Kríža. Pod Krížom zostala iba láska a šla za ním do posledného okamihu“, vysvetlil vladyka Metodije.

Po prijímaní veriacich metropolita Amfilochije povedal, že sväté Prijímanie je náš bozk živému Hospodinovi a nás jedných s druhými.

„To je bozk tej večnej a nepominuteľnej lásky, ktorú Božia Cirkev chráni a daruje každému ľudskému bytiu tu na Zemi. Tak dnes, ako aj po stáročia schádza sa Božia Cirkev okolo Tela a Krvi Hospodinových, okolo mena nášho Christa Boha, schádza sa od čias sv. apoštolov, z ktorých dnes oslavujeme Petra a Pavla, až do najnovších apoštolov, medzi ktorých patrí otec Paisij Svätohorec, náš súčasník. A je tu aj naša svätá veľkomučenica Fevronija a všetci svätí po stáročia, lebo je predivný Boh vo svojich svätých“, povedal čiernohorsko-prímorský metropolita.

Dodal, že sa dnes v Cetinje udialo to, čo sa udialo pred dvetisíc rokmi na Sionskej hore.

„Duch Svätý v podobe ohnivých jazykov zišiel na svätých učeníkov a apoštolov a oni prehovorili rôznymi jazykmi. A hľa, aj tu dnes vari sme my neprehovorili rôznymi jazykmi – po helénsky, ako je napísané Sväté Písmo Nového Zákona, po cirkevnoslovansky, v

jazyku sv. apoštolov Cyrila a Metoda, Nauma a Klimenta, v srbskom jazyku svätého Sávu Osvietiteľa, svätého Vasilija Ostrožského, svätého Petra Cetinjského, aj v slovenskom jazyku, hľa, tuto je náš vladyka Juraj, ktorý nám prináša požehnanie svätých bratov Cyrila a Metoda z Moravy, aj v albánskom jazyku – je tu náš diakon zo Skadru, ktorý tu spomínal archiepiskopa Albánska a Skadru Anastasija. Celá Christova Cirkev rôznymi jazykmi hovorí a svedčí o jednej, svätej Božej pravde – Cirkev, ktorá je nezníiteľná a neporaziteľná“, dodal metropolita Amfilochije.

Po skončení Liturgie v cetinjskom monastieri archijereji išli v čele procesie do cetinjského Čipura k pozostatkom starého monastierskeho chrámu sv. apoštolov Petra a Pavla, kde bol požehnaný Slávsky koláč.

Počas bohoslužieb veriaci okrem mošči sv. Petra Cetinjského a pravej ruky sv. Jána Krstiteľa – svätých, ktoré spočívajú v Cetinjskom monastieri, mohli pobozkať aj mošči prepodobnomučeníce Fevronije, ktoré v týchto dňoch navštevujú chrámy a monastiere v Čiernej Hore.

*Radoslav Rajo Vojinovič. Foto: Jovan D. Radović
Zdroj: www.mitropolija.com*

Oslava monastierskeho sviatku v Komárne

V sobotu 13.7.2019 veriaci Pravoslávnej cirkevnej obce v Komárne slávil monastiersky sviatok na počesť Položenia rúcha Presvätej Bohorodičky vo Vlacherne. Tento rok však bol sviatok výnimočný, nakoľko sa prišli podeliť o túto duchovnú radosť aj vzácní hostia. Zavítal k nám metropolita Rastislav a na jeho pozvanie aj zahraničný hosť zo sesterskej Srbskej pravoslávnej cirkvi, preosvätený episkop budimský Lukián so Szentendre v Maďarsku so sprievodom.

Dôvodom návštevy srbského vladyku v Komárne bolo aj to, že túto cirkevnú obec založili srbskí pravoslávni veriaci v r. 1511 počas tzv. Sťahovania Srbov v 16. stor. pred Turkami. Komárno je významné aj tým, že v 17. stor. tu sídlil aj najvyšší predstaviteľ Srbskej pravoslávnej cirkvi patriarcha Arsenije III. (Čarnojevič). Počas totalitného režimu bol chrám a ostatný cirkevný majetok zoštátnený a z chrámu sa stalo múzeum. Vďaka úsiliu nebohého vladyku Tichona, emeritného biskupa komárňanského, sa podarilo chrám a cirkevný majetok vrátiť pod správu našej miestnej Cirkvi.



Oboch vладыkov sme privítali starým slovanským zvykom chlebom a soľou. Správca cirkevnej obce jerej Miroslav Krutský vладыkov privítal v komárňan-
skom chráme, ktorý je pravdepodobne najstarším murovaným pravoslávny m chrá-
mom na Slovensku. Svätú archijerejskú Liturgiu spolu s vладыkami slúžili aj jeromo-



nach Varnava (Kneževič), osobný
tajomník budimského episkopa,
mitr. prot. Mgr. Jozef Haverčák,
dekan západoslovenskeho arcide-
kanátu a správca PCO v Bratislave,
jerej Mgr. Marek Kundis, správca
PCO v Brezovej pod Bradlom a
Piešťanoch, jerej Mgr. Ján Toman,
správca PCO v Bánovciach nad
Bebravou, archidiakon Maxim
(Durila) spolu s dvomi srbskými
diakonmi. Modlitebnú atmosféru
svojím spevom umocnili aj srbskí

speváci, ktorí viedli sv. Liturgiu srbskými nápevmi.

V kázni po sv. Evanjeliu sa prítomným prihovorił jerej M. Kundis. Priblížil veriacim
históriu sviatku Položenia rúcha Presvätej Bohorodičky a poukázal na niekoľko zázra-
kov, ktoré Božia Matka vykonala.

Ako je zvykom v srbských chrámoch, po Liturgii sa posväčuje slávsky koláč a ko-
livo. Pravoslávna cirkevná obec v Komárne túto tradíciu nikdy neprerušila, aj napriek
tomu, že väčšina jej súčasných veriacich nie je srbskej národnosti. Slávsky koláč po-
svätíl vладыka Lukián a prekrojil ho jerom. Varnava.

V príhovore na konci Liturgie sa metropolita Rastislav poďakoval za návštevu srb-
skej delegácii a vyjadril želanie, že toto stretnutie nebude posledné a že vладыku
Lukiána rád privíta aj v iných chrámoch na Slovensku. Vладыka Lukián vyjadril veľkú
radosť za milé a srdečné prijatie ako aj za spoločné stretnutie okolo jedného Chris-
tovho kalicha, čo svedčí o tom, že sme jedna, svätá, soborná a apoštolská Cirkev. So
sviatkom pozdravil aj všetkých, ktorí sa tu dnes zišli a povedal, že všade na svete sú
najkrajšie chrámy zasvätené práve Bohorodičke, ktorá modlitebne zastupuje všetok
veriaci ľud pred Hospodinom. Vладыka zdôraznil aj význam takýchto stretnutí pre
srbský národ, lebo na tomto mieste niekedy žili a slúžili Srbi. Metropolitovi Rastisla-
vovi podaroval ikonu učeníka sv. Sávu Srbského, sv. Arsenija Sremca a povedal, že
prvý srbský archiepiskop sv. Sáva sa pred mníšskym postrihom taktiež volal Rasti-
slav, t.j. Rastko. Na záver sa jerej M. Krutský poďakoval obom vладыkom za ich vrúčne
modlitby a požehnanie a v mene PCO v Komárne im odovzdal malú pozornosť. Vla-
dyka Lukián nakoniec pomazával veriacich posväteným olejom.

Mgr. Ľuba Krutská, PhD.
Zdroj: www.orthodox.sk

50 rokov od posvätenia chrámu v Kružľovej



V nedeľu 14. júla 2019 si pravoslávni veriaci v Kružľovej pripomenuli 50. výročie posvätenia tamjšieho chrámu sv. apoštolov Petra a Pavla a zároveň oslávili svoj chrámový sviatok. Jeho Blaženosť Rastislava, arcibiskupa prešovského a metropolitu českých krajín a Slovenska za prítomnosti viacerých duchovných pri vstupe do chrámu privítali deti s kyticou kvetov a pripravenou básňou, člen Rady

cirkevnej obce s chlebom a soľou a nakoniec miestny duchovný správca mitr. prot. Demeter Lipinský so slovami, že 50 rokov je možno v Božích očiach bezvýznamný časový úsek, no v ľudskom živote je to relatívne dlhá doba a predstavuje významné jubileum, za ktoré sú všetci miestni Bohu veľmi vďační a tešia sa, že sa ho vladyka rozhodol osláviť spolu s nimi.

V kázni po sv. Evanjeliu prot. Peter Savčák priblížil históriu cirkevnej obce Kružľová, odkiaľ pochádzal jeho starý otec, a poďakoval sa všetkým miestnym žijúcim i zosnulým za to, že v tých najťažších rokoch našich novodobých cirkevných dejín dokázali vybudovať takýto chrám.

Ako doplnil, nachádzajú sa v ňom tabule s menami tých, ktorí prispeli na jeho výstavbu zo zahraničia, kde odišli v minulosti za prácou. „Dnes sa stáva, že mladí ľudia, ktorí odchádzajú zo svojich domovov za prácou do zahraničia, zabúdajú na svoju vieru i na to, odkiaľ pochádzajú. Oni však nezabudli,“ skonštatoval o. Peter. Vyzdvihol tiež viac ako 50-ročnú duchovenskú službu o. Demetera a zaspomínal si na svoje detstvo, kedy ho ako kňaz zaujal svojou pokorou, zbožnosťou, ale najmä pevnou vierou a láskou k Bohu.

V závere sv. Liturgie sa k veriacim a ich duchovnému otcovi Demeterovi Lipinskému prihovril i metropolita Rastislav a pripomenul jubileá, ktorých sa o. Demeter od jeho poslednej návštevy cirkevnej obce dožil – 55. rokov kňazskej chirotonie a 80 rokov života.

„55 rokov jerejskej služby je dôkazom Božej blahodate, ktorá na Vás spočíva. Trepezlivá jerejská služba si vyžaduje veľa ľudskej námahy a obetavosti, ale oveľa viac potrebuje množstvo Božej blahodate, pomoci, usmernenia, aby človek – tvor, ktorý je obmedzený svojimi vášňami, slabosťami či neznalosťou – mohol naplňať to, čo mu bolo zverené skladaním archijerejských rúk. Bez Božej blahodate nie je možné

vykonať žiaden posvätný úkon. Nech Vám Boh daruje pevné zdravie a mnoho telesných a duchovných síl do ďalších rokov, aby ste ešte dlho mohli stáť pred Božím prestolom a slúžiť Božiemu ľudu," zaželel o. Demeterovi metropolita Rastislav a venoval mu pamätný dar.

Mitr. prot. Demeter Lipinský sa vladykovi poďakoval za jeho priania i účasť na chrámovom sviatku. Zaspomínal si na radostné chvíle, ale i prekážky, ktoré museli spo-



ločne s miestnymi veriacimi pri výstavbe chrámu prekonať. Boh im ho však podľa jeho slov pomohol dokončiť a dnes sa v ňom môžu spoločne modliť. Ako povedal, na posvätenie chrámu pred 50. rokmi prišli na 25 autobusoch veriaci z rôznych cirkevných obcí východného Slovenska, ktorí spolu s nimi prežívali všetky útrapy výstavby, ale napokon i spoločnú radosť z dokončeného diela a posviacky nového chrámu. Následne o. Demeter venoval vladykovi v mene miestnej cirkevnej obce takisto pamätný dar.

Po skončení sv. Liturgie sa konalo pomazanie veriacich požehnaným olejom.

Zdroj: Tlačové oddelenie Úradu Prešovskej pravoslávnej eparchie v Prešove



20 rokov pôsobenia v obci Lastomír

V tomto roku v mesiaci september 2019 uplynie 20 rokov, ako v našej cirkevnej obci Lastomír začal pôsobiť náš otec duchovný prot. Mgr. Marek Sedlický.

Možno si otec Marek ani neuvedomuje, ale my veriaci sme nezabudli na obdobie, kedy sme ho s radosťou očakávali. Veď nemôžeme zabudnúť na nášho dušpastiera, ktorý sa už 20 rokov stará o svojich veriacich, ktorých si stále s trpezlivosťou a láskou vypočuje a pomôže či už radou, alebo len milým slovom.

Milý otec duchovný!

Do ďalších rokov Vášho pôsobenia želáme Vám veľa zdravia, šťastia, lásky, ale hlavne potrebnej Božej blahodate.

Nech Vás Hospod' Boh sprevádza na Christovej nive a požehná Vám ešte mnoho spokojného rodinného života a duchovnej činnosti.

Na mnohaja i blahaja lita, otče!



Pravoslávni veriaci cirkevnej obce Lastomír

Životné jubileum



6. septembra sa dožíva svojich Bohom blahoslavených 80 rokov života náš brat v Christu Juraj Škurla z pravoslávnej cirkevnej obce v Ladomirovej.

Brat Juraj bol dlhoročným členom Rady PCO v Ladomirovej, v ktorej aktívne pracoval. Vykonával aj funkciu kostolníka, pokiaľ mu zdravotný stav dovoľoval. V značnej miere sa podieľal na úprave interiéru a exteriéru chrámu, ako aj na príprave a priebehu tradičných osláv Sťatia hlavy sv. proroka a predchodcu Isusa Christa, Jána Krstiteľa.

Spolu s manželkou Máriou vychovali dve dcéry Máriu a Ľubicu, ktoré viedli k láske k blížnemu a Cirkvi.

Milý jubilant, pri tejto príležitosti Tvojho životného jubilea Ti ďakujeme za vykonanú prácu pre blaho našej cirkevnej obce a do ďalších rokov želáme Tebe i Tvojej rodinke veľa zdravia a Božieho požehnania.

Na mnohaja i blahaja lita!

Rada PCO a veriaci v Ladomirovej

POZVÁNKA

**Pravoslávna cirkevná obec v Sabinove
a Bratstvo pravoslávnej mládeže na Slovensku – Syndesmos, skupina Sabinov**

s požehnaním Jeho Blaženosti Rastislava,
arcibiskupa prešovského, metropolitu českých krajín a Slovenska,
vás pozýva na **púť zo Sabinova do Ľutiny** pri príležitosti sviatku

Uspénija Presvätej Bohorodičky,

ktorá sa uskutoční dňa 24.8.2019 s týmto programom:

8.15 – privítanie účastníkov púte.

8.30 – svätá Liturgia. Po svätej Liturgii občerstvenie pútnikov.

11.30 – odchod pútnikov zo Sabinova do Ľutiny.

Tešíme sa na vašu účasť a spoločné modlitby.

*Prot. Mgr. Vasyľ KUZMYK, PhD., duchovný správca PCO v Sabinove
Mgr. Tomáš PALEŇČÁR, vedúci skupiny BPM v Sabinove*

POZVÁNKA LADOMIROVÁ (7.9. – 8.9.2019)

PRAVOSLÁVNA CIRKEVNÁ OBEC LADOMIROVÁ VÁS POZÝVA NA SLÁVNOSTNÉ BOHOSLUŽBY
NA POČEŠŤ SVIATKU ŠTÁTIA HLAVY SV. JÁNA KRSTITEĽA, KTORÉ SA USKUTOČNIA V DŇOCH:

Sobota 7.9.2019 a nedeľa 8.9.2019

PROGRAM SLÁVNOSTÍ NA POČEŠŤ SVIATKU ŠTÁTIA HLA-
VY SV. JÁNA KRSTITEĽA

Sobota 7. 9. 2019

16:00 hod. – Panychída pri hrobe archimandritu Sávu

17:00 hod. – Posvätenie vody pri studni

18:00 hod. – Vsenočné bdenie

21:00 hod. – Akafist k sv. Počajevskej ikone Božej Matky

22:30 hod. – Molebny a Panychídy

23:30 hod. – Akafist k sv. Jánovi Krstiteľovi

Nedeľa 8. 9. 2019

01:00 hod. – Modlitby k svätému prijímaniu

03:00 hod. – 1. svätá Liturgia

05:00 hod. – Akafist k sv. Pantelejmonovi

06:00 hod. – 2. svätá Liturgia

08:45 hod. – Privítanie Jeho Blaženosti Rastislava, arci-
biskupa prešovského, metropolitu českých krajín a Slovenska

09:00 hod. – Slávnostná svätá Liturgia, pomazanie posväteným olejom, chod okolo chrámu.

*Prot. Mgr. PAVOL KAČMÁR
duchovný správca cirkevnej obce*



Preobraženiej Hospodinovo (Jer. Dušan Skonc).....	3
Uspenije Presvätej Bohorodičky (Prot. Jozef Balberčák).....	5
Svätý prorok Eliáš (Jer. Slavomír Hudák).....	7
Sväté Písmo a jeho užitočnosť pre veriaceho človeka – Šiesty žalm (2. časť) (Protod. Ján Husár).....	9
Niektoré črty vonkajšieho a vnútorného života človeka 3 (Prot. Peter Kormaník).....	12
Putovanie po Kosove 2 (Prot. Peter Soroka).....	15
Slová svätých optinských starcov o živote človeka (Prep. Amvrosij).....	19
10. výročie zrodu duchovného „Nového Klokočova“ (Jer. Nikodím Dušan Tomko).....	20
O manželstve a rodinnom živote (Cárovna Alexandra).....	23
Päť rád starca Nikolaja Gurjanova	25
Novinky v krypte v Osadnom	25
Русские поздравили президентку и премьер СР (Йосиф Бадида).....	27
Výlet do monastiera v Turkowiciach (Jana Savčáková).....	30
Pútnický zájazd po južnom Grécku (Darina Semančíková, Mária Novýsedláková).....	31
Zo zahraničia	34
Zo života prešovskej eparchie	36
Jubileá	41
Pozvánky	42

OZNAM: Týmto si vás dovoľujeme informovať, že z nariadenia ÚMR PC sú blahoželania a posmrtné spomienky s výnimkou pravoslávnych duchovných spolpatnené sumou 7 eur. Reklamy a pozvánky na zárobkové akcie (zájazdy, tábory a pod.) sú spolpatnené sumou 10 eur za pol strany a 20 eur za celú stranu. V prípade záujmu môžete svoju reklamu umiestniť aj na našu internetovú stránku orthodox.sk. Cena dohodou.

Na prednej strane obálky:

Otec Dimitrij Lipinský víta metropolitu Rastislava na oslavách 50. výročia od posvätenia chrámu v Kružľovej.

Odkaz
sv. Cyrila
a Metoda



ЗАПОВІТ
св. Кирилла
і Мефодія

08
19

**Mesačník Pravoslávnej cirkvi
na Slovensku**

Ročník LXV/2019
ISSN 0139-9012

**S požehnaním Jeho Blaženosti Rastislava,
arcibiskupa prešovského,
metropolitu českých krajín a Slovenska**

Vydáva: Metropolitná rada
Pravoslávnej cirkvi na Slovensku

Adresa redakcie:
Bayerova 8, 080 01 Prešov

Telefón: 051/77 24 736, 0940 600 501

E-mail: ocam@orthodox.sk

Web: www.orthodox.sk

Zodpovedný redaktor: Prot. Peter Soroka
Jazyková úprava: Prot. Peter Kormaník

Vychádza 12-krát do roka.

Tlač: Tlačiareň svidnícka, spol. s r. o.
čat. Nebiljaka 121/18, 089 01 Svidník

Ročný príspevok **6,- € + poštovné 6,- €**
polročný príspevok **3,- € + poštovné 3,- €**
Účet: IBAN: **SK810900 0000 0000 96292967**
BIC: **GIBASKBX**

Objednávky na odber:

Úrad Metropolitnej rady Pravoslávnej cirkvi
Bayerova 8, 080 01 Prešov
Tel. č.: 051/7724 736
E-mail: mrpc@orthodox.sk
Každá pravoslávna cirkevná obec.

Povolene EVPT 167/2008 z 27. 11. 2008.
Číslo indexu: EV 173/08.